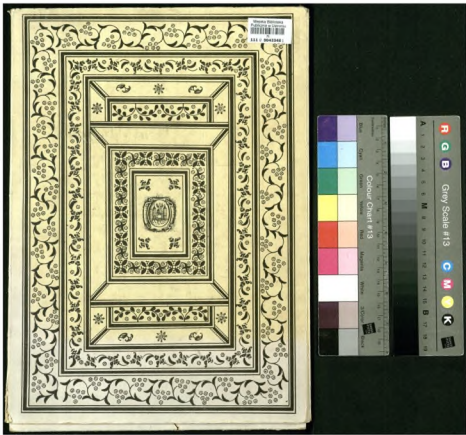

Logotyp 	Nazwa instytucji Muzeum Ustrońskie	
Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Cieszyńskie w grafice i rysunku		
Ilość stron oryginału 60	Ilość skanów 62	Liczba plików publikacji 62
Autor nieznany	Wydawnictwo / zakład fotograficzny Macierz Ziemi Cieszyńskiej	Skan okładki
Miejsce wydania Cieszyn	Rok wydania / Data powstania 1980	
Sygnatura ---	Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) Album	
Wymiary (wys x szer) 24,5x34	Stan zachowania ---	Charakterystyka skanowanego obiektu Album – teka zawierająca 50 kart – reprodukcji grafik plastyków związanych ze Śląskiem Cieszyńskim i tworzących dzieła mu poświęcone. W tece znalazły się prace takich artystów, jak Edward Biszorski, Jan Broda, Lucyna Deckert – Firla, Adolf Drobik, Stefania Dybowska, Jan Gluza, Bogusław Heczko, Vaclav Hollar, Helena Karpińska, Ludwik Kmetty, Bronisław Kohut, Henryk Konheisner, Ernest Kornas, Adolf Friedrich Kunike, Wojciech Łuka, Daniel Meissner, Jadwiga Smykowska, Paweł Steller, Jan Wałach czy Jan Żyła, ułożone tematycznie w działy: „Krajobraz ziemi cieszyńskiej”, „Ludzie”, „Rodzina”, „Człowiek przy pracy”, i „Architektura” (w tym najstarsze miedzioryty przedstawiające panoramę Cieszyna z XVII wieku). Całość poprzedza wstęp autorstwa Roberta Danela oraz krótkie biografie autorów grafik.
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce)</p> <p>Średniowiecze, XIX wiek, XX wiek, II wojna światowa, Polska Rzeczpospolita Ludowa, Robert Danel, Edward Biszorski, Jan Broda, Ignacy Chambrez de Ryvos, Lucyna Deckert – Firla, Adolf Drobik, Stefania Dybowska, Jan Gluza, Bogusław Heczko, Vaclav Hollar, F.A. Kapolke, Helena Karpińska, Ludwik Kmetty, Bronisław Kohut, Henryk Konheisner, Ernest Kornas, Adolf Friedrich Kunike, Wojciech Łuka, Daniel Meissner, T. Phillibrown, K. Przykorski, W. Schicha, Jadwiga Smykowska, Paweł Steller, Jan Wałach, Fryderyk Bernard Werner, Jan Żyła, Cieszyn, Skoczów, Zamarski, Gumna, Istebna, Wisła, Koniaków,</p>		
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.)</p> <p>kultura, malarstwo, rysunek, grafika, sztuka, drzeworyt, linoryt, miedzioryt, metaloplastyka, Śląsk, Śląsk Cieszyński, dzieje Cieszyna, folklor, wieś, Beskidy, Beskid Śląski, zabytki Cieszyna, ul. Przykopa w Cieszynie, cieszyńska „Wenecja”, Rotunda św. Mikołaja, Wieża Piastowska, Studnia Trzech Braci, Wzgórze Zamkowe w Cieszynie, cieszyński Rynek, ul. Głęboka w Cieszynie, ul. Bobrecka w Cieszynie, Młynówka, Złoty Gróń, Kościół Jezusowy w Cieszynie, Zakonu Sióstr św. Elżbiety w Cieszynie, Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety III zakonu Regularnego św. Franciszka, Cieszyńska Fabryka Narzędzi „Cefana”, Fabryka Maszyn Elektrycznych „Celma” w Cieszynie, Zakłady Elektromaszynowe „Celma” w Cieszynie, Związek Polskich Artystów Plastyków, Macierz Ziemi Cieszyńskiej, Sekcja Plastyczna Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, Związek Zawodowy Metalowców, przemysł, Podbeskidzie, Uniwersytet Śląski Filia W Cieszynie, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Order „Polonia Restituta”, górale beskidzcy, Austro – Węgry, Związek Nauczycielstwa Polskiego, ZNP, kultura ludowa, rolnictwo, strój ludowy,</p>		
Prawa autorskie ---		

Miejska Biblioteka
Publiczna w Ustroniu

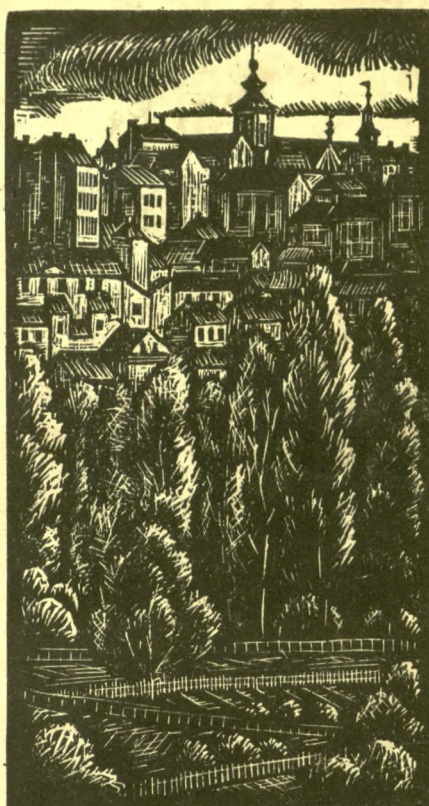
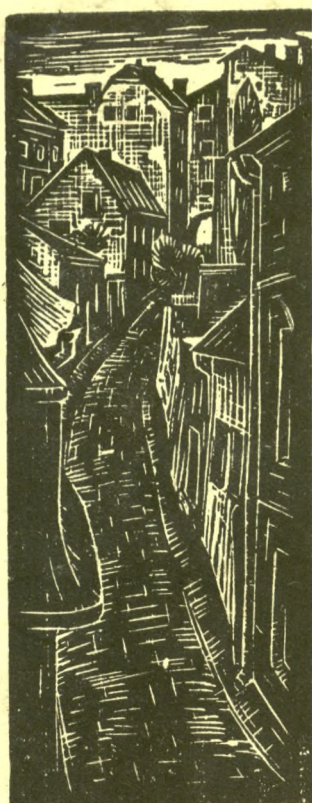
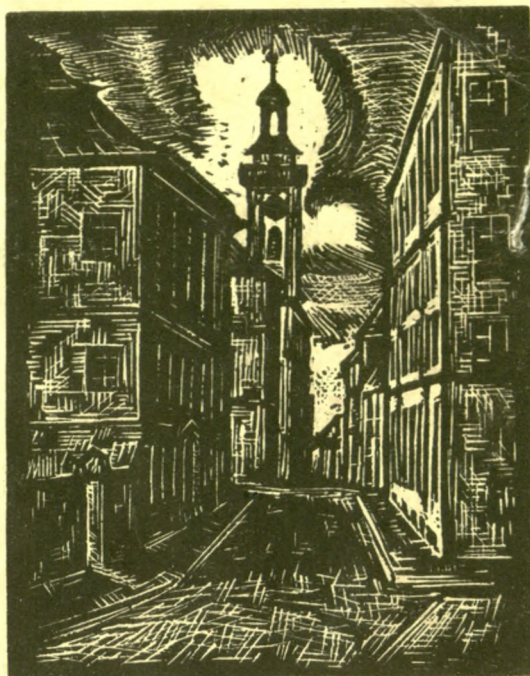
76
111 0 0043348 1

Miejska Biblioteka
Publiczna w Ustroniu

76
111 0 0043348 1

CIESZYŃSKIE W GRAFICE I W RYSUNKU

CIESZYN
1980

Wybór, teksty i opracowanie redakcyjne:

ROBERT DANIEL

Konsultacja techniczno-graficzna:

MICHAŁ PUDEŁKO

Opracowanie techniczne:

TEODOR DZIADEK

Projekt graficzny teki:

HELENA KARPIŃSKA

Grafiki na wewnętrznych stronach teki:

HENRYK CIENCIAŁA

BRONISŁAW KOHUT

Wydawca:

MACIERZ ZIEMI CIESZYŃSKIEJ

Druk i oprawa:

CIESZYŃSKA DRUKARNIA WYDAWNICZA
ZAKŁAD NR 6 W CIESZYŃNIE

Druk i wykonanie oprawy teki:

CIESZYŃSKIE ZAKŁADY KARTONIARSKIE

Wykonanie klisz:

DRUKARNIA WYDAWNICZA W KRAKOWIE

Reprodukcje i przygotowalnia z oryginałów:

CIESZYŃSKA DRUKARNIA WYDAWNICZA

WYKAZ GRAFIK

1. L. Deckert-Firla, *Cieszynianka*
2. P. Steller, *Wodospad u źródeł Wisły*^{MB}
3. E. Byszorski, *Wisła w Skoczowie*
4. P. Steller, *Na beskidzkim groni*^{MB}
5. A. Drobik, *Chłopskie zagrody w Beskidach*^{MB}
6. B. Kohut, *Widok ze Złotego Gronia*
7. J. Wałach, *Kwitnące drzewo*^{MB}
8. J. Broda, *Widok z Beskidów*
9. J. Smykowska, *Pocieszycielka strapionych*
10. P. Steller, *Cieszynianka*^{MB}
11. P. Steller, *Gądzinka z Cieszyńskiego*^{FS}
12. P. Steller, *Kobieta z chrustem*^{MC}
13. J. Wałach, *Matka z dzieckiem*^{MC}
14. J. Wałach, *Gościna dzieci*^{MC}
15. J. Smykowska, *Moja kochana rodzinka po pracy*
16. J. Wałach, *Dawne czasy*^{MC}
17. J. Wałach, *Orka krowami*^{MB}
18. J. Wałach, *Kopanie skib*^{MB}
19. J. Smykowska, *Pobłogosław, Panie...*
20. J. Wałach, *Dzierganie Inu*^{MB}
21. J. Wałach, *Ciężka fura*^{MB}
22. A. Drobik, *Zwózka drewna*^{MC}
23. J. Wałach, *Przy wodopoju*^{MB}
24. J. Wałach, *Baba z kozą*^{MC}
25. J. Wałach, *Klepanie kosy*^{MB}
26. J. Wałach, *Harmonista*^{MC}
27. J. Wałach, *Wesele*^{MB}
28. [D. Meissner], *Cieszyn*^{MC}
29. V. Hollar (?), *Cieszyn*^{MC}
30. F. B. Werner, *Cieszyn*^{MC}
31. I. Chambrez de Ryvos, *Widok Cieszyna*^{MC}
32. L. Kmetty, *Widok Cieszyna*^{MC}
33. A. F. Kunike, *Cieszyn*^{MC}
34. F. A. Kopolke, *Cieszyn*^{MC}
35. T. Phillibrown, *Cieszyn*^{MC}
36. P. Steller, *Cieszyn w nocy*^{MB}
37. B. Heczko, *Widok na Cieszyn z wieży Zamkowej*
38. B. Heczko, *Fragment śródmieścia Cieszyna*
39. K. Przykowski, *Zamek*^{MC}
40. P. Steller, *Kaplica Zamkowa*^{MB}
41. E. Byszorski, *Przykopa*^{MC}
42. L. Deckert-Firla, *Cieszyńska „Wenecja”*^{MC}
43. B. Kohut, *Ulica Przykopa*
44. B. Kohut, *Stary młyn*
45. B. Kohut, *Studnia Trzech Braci*
46. W. Schicha, *Rynek w Cieszynie*^{MC}
47. B. Kohut, *Kamieniczki w rynku*^{FU}
48. J. Gluza, *Ratusz*
49. W. Łuka, *Widok na Zamek*^{FU}
50. F. B. Werner, *Kościół ewangelicki*^{MC}
51. J. Żyła, *Ulica Schodowa*
52. L. Deckert-Firla, *Ulica Bobrecka*^{MC}
53. J. Żyła, *Hale „Celmy” i kościół ss. Elżbietanek*
54. P. Steller, *Wisła-Dziechcinka*^{MB}
55. B. Heczko, *Wisła-Uzdrowisko*
56. H. Konheisner, *Zamek w Skoczowie*^{TK}
57. E. Kornas, *Stary zamek*^{TK}
58. S. Dyboska, *Kościół w Zamarskach*^{MC}
59. S. Dyboska, *Chata w Gumnach*^{MC}
60. P. Steller, *Pejzaż z Istebnej*^{MB}
61. P. Steller, *Chaty w Istebnej*^{KF}
62. B. Kohut, *Stare chaty w Istebnej*
63. B. Heczko, *Stare chaty w Wiśle*
64. B. Kohut, *Chaty w Koniakowie*
65. J. Smykowska, *...a życie toczy się dalej*

rzylgnęło do Cieszyna określenie „śląskie Ateny”. Nie za sprawą przypadku. Od wielu stuleci bowiem, zwłaszcza jednak od połowy wieku ubiegłego poczynając nadolziańskie miasto zasłynęło z rozwiniętego życia umysłowego i artystycznego, skupiło ludzi wybitnych, którzy wnieśli znaczący wkład do rozwoju polskiej nauki i kultury. Ta jego wyjątkowa rola nie została przekreślona i wówczas, gdy na przełomie wieków Cieszyn zaczął tracić na znaczeniu gospodarczym, zaś w latach dwudziestych, w wyniku znanej decyzji Rady Ambasadorów, został przepołowiony i znalazł się na najdalszych peryferiach państwa polskiego.

Tak się jednak składało i składa, że najbardziej znane są te przejawy intelektualnej i artystycznej aktywności Cieszyńiaków, w rozpowszechnianiu których pośredniczył druk. Nie przypadkowo tak bujnie rozwinęło się tu czasopiśmiennictwo, nie bez znaczenia było istnienie w Cieszyńskim aż kilku ośrodków wydawniczo-poligraficznych. Szeroko znane stało się więc cieszyńskie piśmiennictwo – zarówno polityczne, czy naukowe, jak i literatura piękna. Z upływem dziesięcioleci wiele dzieł wprawdzie zbladło, przysypanych zostało kurzem, ale inne budzą nadal żywy rezonans nie tylko na cieszyńskim podwórku. Dowodem choćby twórczość Morcinka, czy Kossak-Szatkowskiej. Zapracowała literatura na swą społeczną pozycję i wysoki autorytet ścisłym związkiem z walką mas ludowych o społeczne i narodowe wyzwolenie, zapracowała własnym do tej walki wkładem.

Sztuka, operująca innymi środkami oddziaływania, odwołująca się nie tyle do intelektu, co do sfery emocjonalnej człowieka, nie jest w stanie wywierać równie istotnego wpływu na ludzkie postawy. To jedna strona medalu. Ale jest i druga. Nie ulega mianowicie wątpliwości, że nieporównanie więcej robi się dla upowszechnienia dzieł pisanych, także tych nie najwyższego lotu, aniżeli dla popularyzacji sztuki. Ma przecież swoją wymowę fakt, że pierwsza poświęcona Śląskowi Cieszyńskiemu teka grafik ukazała się dopiero w dwudziestoleciu międzywojennym. Okazją do wydania kolejnej, przedstawiającej szesnaście rysunków Cieszyna, stały się obchody 1150-lecia nadolziańskiego miasta. Autorem obydwu był Paweł Steller. W roku 1960 ukazała się także skromniutka teka Kazimierza Stopkowicza. Ale artysta tej miary, co Jan Wałach swojej teki nie doczekał. Wyszła w roku ubiegłym, ale niestety już po śmierci autora drzeworytów...

Cieszyńskie w grafice i w rysunku zrodziło się z głębokiego przekonania, że dorobek plastyków, których zafascynował piękny cieszyński region, zasługuje ze wszech miar na upowszechnienie. Imponuje bowiem bogactwem i rozległością tematów, różnorodnością zastosowanych technik, sposobów widzenia i przetwarzania rzeczywistości. Imponuje skalą talentów, nierzadko wybitnych.

Jeśli były problemy z kompletowaniem materiałów do teki, a były, to wynikały nie z ich niedostatku, ale przeciwnie – z obfitości. Przyszło zatem dokonywać ostrej selekcji i trudnego wyboru. Zrezygnowaliśmy z malarstwa, reprodukcji którego wymagałoby zastosowania innych technik poligraficznych. Poważnie ograniczyliśmy także krąg tematyczny, wybierając jedynie prace jak najściślej związane z cieszyńskim regionem. Zawężyliśmy wreszcie listę autorów, wśród których znaleźli się wyłącznie ludzie bądź to z Cieszyńskiego się wywodzący, bądź nad Olzą tworzący. Wyjątkiem są prace dawniejsze, przedstawiające widoki Cieszyna w minionych wiekach. Grafiki te znalazły się w tece z uwagi na ich wybitnie dokumentacyjny, unikalny pod tym względem charakter.

Długo zastanawialiśmy się nad *układem* teki. Tylko z pozoru jest to sprawa drugorzędna. Tylko z pozoru, teka stanowi bowiem nie tylko *sumę* pomieszczonych w niej dzieł, ale również określoną *całość*, która ma ambicję oddziaływania na zasadzie *skojarzeń*, w *spółbrzmienia* tematów, ale także – na zasadzie *różnic*: epoki, technik graficznych, stylu wypowiedzi artystycznej.

Mimo że nie wprowadzamy odrębnych działów, w istocie rzeczy zastosowaliśmy układ *tematyczny*. Po *Cieszyniance* Lucyny Deckert-Firli grupujemy prace poświęcone krajoznawstwu ziemi cieszyńskiej, a ściślej – Beskidom. Otwiera je *Wodospad u źródeł Wisły* Stellera, a zamyka współczesny *Widok z Beskidów Brody*.

Kolejną grupę prac można by zatytułować *ludzie*. Zwracają uwagę trzy sylwetki kobiece Stellera. Liczy się w nich nie tylko forma, drzeworyty te mają bowiem także wartość dokumentu, oddają dla przykładu drobiazgowo bogactwo ludowego stroju. *Gaździnka z Cieszyńskiego* to nadto doprowadzone do perfekcji studium psychologiczne twarzy – twarzy pooranej głębokimi zmarszczkami, steranej życiem, ale jakże przy tym pięknej...

Cztery prace, w tym trzy Wałacha, mówią o *rodzinie*. Jest więc i matka z dzieckiem na ręku, i nastrajająca refleksyjnie *Gościna dzieci*, i różna od wałachowskiej, a przecież na wskroś śląska rodzina Smykowskiej, i przygarbiona latami kobieta na progu domu.

Dalsze grafiki ukazują człowieka przy pracy. To świat, który odchodzi w przeszłość, świat ciężkiego fizycznego znoju, zmagania się z oporną, skąpą ziemią, świat harówki od świtu do nocy. Wałach, który jest autorem większości podejmujących ten temat drzeworytów, poznał ten mozół z bliska i wyraził go w sposób tyleż sugestywny, co ciepły. Wyraźnie kontrastują – a może jednak współbrzmia? – z tym trudem prace ukazujące człowieka w trakcie zabawy, a więc na weselu, w karczmie, podczas chwili wytchnienia.

Po krajobrazie i ludziach zapoznajmy się z architekturą. Najpierw miejską.

Wybór grafik, które przedstawiają panoramę nadolziańskiego miasta, nastroczał szczególnie wiele trudności. Z uwagi i na sięgające początków państwowości polskiej tradycje, i na niepoślednią rolę, jaką odgrywała stolica piastowskiego księstwa w wiekach minionych, i na malownicze położenie wreszcie Cieszyna należał bowiem do miast, których wizerunek utrwalany był stosunkowo często.

Pierwszy znany miedzioryt z widokiem Cieszyna wykonany został w trzecim lub w czwartym stuleciu minionego wieku, a pojawił się w dziele *Sciographia cosmica*. Dokładnej daty dotąd nie ustalono, jako że książka Daniela Meissnera, będąca czymś w rodzaju ilustrowanego podręcznika geografii, stanowi niezwykle rzadkość i do pierwszych wydań, z lat 1623 i 1627, nie udało się dotąd po prostu dotrzeć. Został natomiast wspomniany miedzioryt zamieszczony w dostępnym wydaniu z roku 1637 i z niego właśnie pochodzi nasza reprodukcja.

Kolejna panorama Cieszyna, którą przedstawiamy, jest dziełem najprawdopodobniej Vaclava Hollara, a zamieszczona została w *Topografii* Mateusza Meriana wydanej w roku 1650 w Norymberdze. Praca praskiego miedziorytnika, artystycznie na pewno dojrzała, stanowi w istocie udaną przeróbkę sztychu meissnerowskiego, do wiedzy o architekturze siedemnastowiecznego Cieszyna wnosi zatem niewiele nowego.

Miasto w zasadniczy sposób już różne od meissnerowskiego i merianowskiego utrwalił na miedziorycie w roku 1735 Fryderyk Bernard Werner. Jak widać, luźniejsza już była zabudowa wzgórza zamkowego, nowe obiekty, w tym kościół ewangelicki, pojawiły się natomiast na wschód od Wyższej Bramy.

Bogaty jest dorobek dziewiętnastowiecznej sztuki graficznej o tematyce cieszyńskiej, co znajduje oczywiście swoje odbicie również w tece. Chcielibyśmy tu zwrócić uwagę na dwa zwłaszcza widoki. Tak więc Ludwik Kmetty przedstawił około 1820 roku miasto z widocznymi już zabudowaniami po zachodniej stronie Olzy, które to zabudowania dały początek dzisiejszemu Czeskiemu Cieszynowi. A. F. Kapolke natomiast przedstawił w cztery dziesięciolecia później miasto widziane z okolic Winogradu, jest to więc ujęcie w zasadniczy sposób odmienne od dotychczasowych. Autorami pozostałych widoków dziewiętnastowiecznego Cieszyna, których prace uwzględnione zostały w tece są Ignacy Chambrez, Adolf Friedrich Kunike i T. Phillibrown.

Po widokach ogólnych Cieszyna przedstawiamy z kolei niektóre jego dzielnice i pojedyncze obiekty architektoniczne. W ten sposób poznajemy najpierw okolice wzgórza zamkowego, cieszyńską „Wenecję”, której urok pociąga wszystkich chyba plastyków, następnie Studnię Trzech Braci, rynek i inne zabytkowe uliczki, romantyczne zaułki. Zamykają natomiast część poświęconą architekturze prace graficzne i rysunki prezentujące wybrane obiekty oraz pejzaż Wisły, Skoczowa i innych miejscowości regionu.

Czy udało nam się zaprezentować Cieszyńskie w całym pięknie jego krajobrazu, architektury, ludzi? Czy utrwaliliśmy na kartach teki ważniejsze choćby etapy urbanizacyjnego rozwoju tego zakątka polskiej ziemi, które dokonały i dokonują się współcześnie, których jesteśmy współtwórcami?

Oczywiście nie i trudno tego od teki wymagać. Artyści dają świadectwo swoim czasom, to prawda. Ale prawdą jest również, że wyrażają jednocześnie samych siebie, że rzeczywistości nie kopiują, ale ją przetwarzają. Stopień artystycznej deformacji jest, rzecz jasna, różny, co zależy i od epoki, w której przyszło twórcom żyć, i od celu, któremu ma służyć dzieło, i od indywidualności artysty. Trzeba jednak mieć świadomość, że dawno minęły już czasy, kiedy sztuki graficzne zastępowały nie istniejącą jeszcze fotografię, a ich głównego waloru upatrywano w wiernym odtwarzaniu świata.

Cieszyńskie w grafice i w rysunku, mimo że mocno osadzone w przeszłości, uznać trzeba za zbiór grafik współczesnej, dowodem czego fakt, że jedna trzecia składających się na tekę prac powstała w bieżącej dekadzie. Jest dla inicjatorów wydawnictwa rodzajem satysfakcji, że dla szeregu autorów bezpośrednim bodźcem do chwycenia za dłuto, czy piórko stała się zapowiedź podjęcia prac nad tą pozycją wydawniczą. Dziesięć pomieszczonych w tece grafik powstało przecież w roku 1980, a więc na kilka co najwyżej miesięcy przed jej ukazaniem się na półkach księgarskich!

Wydawcy chcieliby wyrazić nadzieję, że teka, wydana w okresie obchodów trzydziestopięciolecia wyzwolenia miasta i regionu, stanie się wartościową pamiątką tego jubileuszu.

ROBERT DANIEL

DANE O AUTORACH

BISZORSKI EDWARD (1909)

Związany od urodzenia ze Skoczowem. W latach 1932–1935 odbywał naukę w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie, gdzie uzyskał dyplom z malarstwa monumentalnego pod kierunkiem prof. J. Bukowskiego. W latach 1935–1939 studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie malarstwo ścienne u prof. J. Pękalskiego, malarstwo sztalugowe u prof. T. Pruszkowskiego, a grafikę artystyczną u prof. S. Ostoji-Chrostowskiego.

Jest autorem m.in. polichromii w szeregu kościołach śląskich, dekoracji malarskich wnętrz, fresku w sali skoczowskiego ratusza, sgraffita na fasadzie budynku OSP w Skoczowie. Najlepsze rezultaty uzyskał w malarstwie sztalugowym, jak również w drzeworycie i w linorycie.

W tematyce dominuje krajobraz ziemi cieszyńskiej, jej ludzie, folklor.

Bierze aktywny udział w pracach Związku Polskich Artystów – Plastyków. W r. 1945 był współorganizatorem filii ZPAP w Cieszynie, która zasilila następnie Oddział Związku w Bielsku-Białej.

Jego prace, zwłaszcza z zakresu grafiki, były wielokrotnie nagradzane i wyróżniane. Konkurs na grafiki z okazji 700-lecia Bielska-Białej (1964) przyniósł mu I i II nagrodę za drzeworyty. Tegoż roku otrzymał wyróżnienie w katowickim konkursie „Śląsk w grafice”. W 1974 r. wyróżniona została jego grafika *Wierny siwek* w ogólnopolskim konkursie „Pejzaże wiejskie”. Jest jednym z laureatów nagrody plastycznej Beskidzkiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego „Sztaluga Fałata” (1979).

Uczestniczy w ogólnopolskich wystawach sztuki, w wystawach „Bielska Jesień”, wystawiał także w Czechosłowacji i na Węgrzech. Jego prace znajdują się w zbiorach m.in. Ministerstwa Kultury i Sztuki, Muzeum Narodowego i Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, jak również w szeregu muzeach, głównie śląskich.

BRODA JAN (1942)

Nauczyciel wychowania plastycznego w Szkole Podstawowej nr 1 w Skoczowie. W latach 1975–1979 odbywał studia plastyczne w Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Uprawia grafikę, rysunek, akwarelę i malarstwo olejne. Członek Sekcji Plastycznej Macierzy Ziemi Cieszyńskiej i Sekcji Plastycznej Rady Zakładowej Związku Nauczycielstwa Polskiego w Cieszynie.

CHAMBREZ IGNACY de RYVOS (1758–1835)

Syn czeskiego malarza, sam malarz, architekt i teoretyk sztuki. W r. 1784 osiedlił się na stałe w Cieszynie, a w 1784 przyjął prawa miejskie. Był nauczycielem rysunku w cieszyńskiej Szkole Głównej. Opuścił Cieszyn w r. 1803, by podjąć naukę rysunku w szkole średniej w Krakowie, a następnie naukę budownictwa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od r. 1812 był profesorem budownictwa w liceum lwowskim, po czym w tamtejszym uniwersytecie.

W cieszyńskim okresie życia interesował się tematyką lokalną. Pozostawił w spadku widoki miasta i portrety jego mieszkańców. Jest także autorem szeregu obrazów dla potrzeb kościołów, m.in. w Jabłonkowie i w Końskiej. W r. 1800 sporządził projekt budowy wieży ratuszowej w Cieszynie, a w dwa lata później gimnazjum katolickiego.

DECKERT-FIRLA LUCYNA (1947)

Urodzona w Zielonej Górze, Liceum Sztuk Plastycznych ukończyła w Poznaniu (1966) i tegoż roku podjęła studia w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie w r. 1972 ukończyła Wydział Grafiki w pracowni drzeworytu doc. Franciszka Bunscha. Od r. 1971 mieszka stale w Cieszynie. Jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków.

Uprawia malarstwo (olej, pastel, akwarela, tempera), jak również grafikę (linoryt, drzeworyt, litografia). Twórczość jej wykazuje ściśle związki z nadolziańskim miastem i z cieszyńskim regionem. Ale nie tylko. Interesuje się tematyką społeczno-obyczajową, muzyczną, pejzażem, kompozycjami figuralnymi.

Od r. 1972, czyli od ukończenia studiów, bierze udział w wystawach ZPAP, m.in. w Bielsku-Białej, Katowicach i w Częstochowie. W r. 1978 uczestniczyła w wystawie pokonkursowej „Autunno Lobbardo 78” w Mediolanie. Indywidualnie wystawiała dotąd w Cieszynie, Bielsku-Białej, Ustroniu i w Krakowie. Jej grafiki nagrodzone zostały na Międzynarodowym Konkursie w Mediolanie (1978).

Prace artystyki znajdują się w zbiorach państwowych i prywatnych Polski, jak również takich krajów, jak Czechosłowacja, NRD, Węgry, Austria, Dania, Francja, Hiszpania i Włochy.

DROBIK ADOLF

Malarz i grafik. W okresie międzywojennym interesował się żywo tematyką beskidzką, która jest zasadniczą dominantą jego prac.

DYBOSKA STEFANIA

Tworzyła na przełomie wieków XIX i XX. Interesowała się architekturą cieszyńskiego regionu, zwłaszcza ludowym budownictwem drewnianym.

GLUZA JAN (1938)

Z zawodu szliferz i frezer, pracownik Zakładów Elektromaszynowych „Celma” w Cieszynie. Członek Sekcji Plastycznej Macierzy Ziemi Cieszyńskiej. Uprawia malarstwo (akwarela, olej), grafikę (drzeworyt, linoryt), jak również rzeźbę w drewnie i metaloplastykę.

Interesuje się architekturą i ludźmi cieszyńskiego regionu, jego folklorem.

Jest laureatem I nagrody Zarządu Głównego Związku Zawodowego Metalowców za całokształt twórczości plastycznej (1966), jak również II nagrody ZZM za udział w plenerze ustróńskim (1974).

HECZKO BOGUSŁAW (1927)

Pochodzi z nauczycielskiej rodziny w Ustroniu-Dobce. Jego matka uczyła w szkole podstawowej rysunku i robót ręcznych. W 17. roku życia został wywieziony do Niemiec, skąd powrócił dopiero w r. 1945. Pracował najpierw jako robotnik w istebniańskim tartaku, a od r. 1949 w Kuźni „Ustroniu”. Obecnie źródłem jego utrzymania są prace plastyczne, które od r. 1971 wykonuje dla „Cepelii”.

W latach sześćdziesiątych decydujący wpływ na technikę malarską Heczki wywierał ustróński plastik-amator Franciszek Józef Jaworski. W okresie późniejszym nastąpiła fascynacja twórczością Juliana Fałata.

Heczko jest przede wszystkim akwarelistą, z zamiłowaniem uprawia jednak również rysunek — ołówkiem, węglem i tuszem. Interesuje go beskidzki pejzaż, zabytkowe ludowe budownictwo, zwłaszcza drewniane, ale nie unika także tematyki współczesnej. Dał się nadto poznać jako portrecista.

Mieszka w Wiśle, gdzie miał najwięcej wystaw. Poza tym eksponował swoje prace w Ustroniu, Cieszynie, Świętochłowicach i w Warszawie, jak również w Niemieckiej Republice Demokratycznej (1963) i w Czechosłowacji (1966). W r. 1978 został uhonorowany dyplomem Ministerstwa Kultury i Sztuki.

HOLLAR VACLAV (1607–1677)

Miedziorytnik urodzony i zmarły w Pradze. Był bliskim współpracownikiem Mateusza Meriana, dla potrzeb którego *Topografię* wykonał jeden z najwcześniejszych widoków Cieszyna.

KAPOLKE F. A.

Malarz, o którym brak bliższych wiadomości. W Muzeum Miejskim w Cieszynie zachował się jego widok Cieszyna z szóstej dekady minionego wieku.

KARPIŃSKA HELENA (1909)

Artystka — introliigatorka, rodem z Warszawy. Od r. 1945 mieszka stale i tworzy w Cieszynie. Pracowała kolejno w dzisiejszych Cieszyńskich Zakładach Kartoniarskich, Zakładach Elektromaszynowych „Celma”, Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego, a od r. 1960 aż do przejścia w r. 1969 na emeryturę w Oddziale Zabytkowym Biblioteki Śląskiej.

Brała udział w szeregu wystawach zbiorowych, m.in. w Wystawie Pięknej Książki Polskiej w Warszawie (1936), Międzynarodowej Wystawie Książki w Nowym Jorku (1939), Międzynarodowej Wystawie Opraw Książkowych w Monachium (1965), w Wystawie Bibliofilów w Warszawie (1966), w wystawach plastyków w Cieszynie (1945, 1949, 1955). Indywidualnie wystawiała artystyczne oprawy kilkakrotnie w Cieszynie, jak również w Katowicach, we Wrocławiu i w innych miejscowościach.

Jej prace znajdują się w wielu zbiorach państwowych i prywatnych. Oprawiła m.in. 35 rękopisów dla Biblioteki Kórnickiej, w tym list Piotra Skargi do Ossolińskiego, 6 rękopisów Juliusza Słowackiego, *Panią Twardowską* Adama Mickiewicza, rękopisy Juliana Ursyna Niemcewicza, Kazimierza Przerwy-Tetmajera i in. Wykonane przez nią oprawy znajdują się także w zbiorach Biblioteki Raczyńskich, Biblioteki Watykańskiej, pisarzy, artystów i uczonych.

Artystka wyróżniona została m.in. odznakami Zasłużony Działacz Kultury i Za Zasługi dla Województwa Bielskiego,

została też wpisana do „Księgi Zasłużonych dla Miasta Cieszyna”. Jest laureatką nagród Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Bielsku-Białej oraz Beskidzkiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego.

KMETTY LUDWIK (1796–?)

Pochodzący z Węgier plastik, który w latach 1819–1828 uczył malarstwa w cieszyńskiej Szkole Głównej. Poza tym nauczał geografii i sztuki budownictwa w Konwikcie Cselesty. Z powodu ustawicznych zatargów z władzami szkolnymi i kościelnymi został karnie przeniesiony do Karniowa.

KOHUT BRONISŁAW (1944)

Litograf w Cieszyńskich Zakładach Kartoniarskich, student wychowania plastycznego Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, jeden z najbardziej aktywnych członków Sekcji Plastycznej Macierzy Ziemi Cieszyńskiej. Współpracuje stale z „Cepelią”.

Plastyką interesuje się od wczesnej młodości. Uprawia nieomal wyłącznie linoryt, którą to sztukę podpatrywał u najwybitniejszych mistrzów cieszyńskiego regionu.

Już w r. 1964 miał wystawę prac w Cieszynie. Od tego czasu brał udział w ponad trzydziestu ekspozycjach grafiki, m.in. w Warszawie, Bydgoszczy, Katowicach i w szeregu innych miast kraju. Jego prace znajdują się w zbiorach państwowych i prywatnych Polski, jak również Związku Radzieckiego, Czechosłowacji, NRD i Francji.

Tematyka jego prac jest ściśle związana z Cieszynem i z cieszyńskim regionem. Dają one świadectwo żywego zainteresowania miejscowym pejzażem, ludźmi, architekturą. Niezależnie od wartości artystycznej mają także znaczenie jako dokument epoki, która odchodzi. Przedmiotem szczególnej fascynacji autora jest góralszczyzna.

Bronisław Kohut jest laureatem szeregu nagród i wyróżnień za prace graficzne, m.in. Srebrnego Medalu w Ogólnopolskiej Wystawie Metalowców i I nagrody w V Przeglądzie Prac Plastyków Amatorów Podbeskidzia.

KONHEISNER HENRYK

Bliższych danych biograficznych brak. W Muzeum Miejskim w Cieszynie przechowywany jest jego staloryt przedstawiający zamek w Skoczowie.

KORNAS ERNEST

Bliższych danych brak.

KUNIKE ADOLF FRIEDRICH

Malarz wiedeński, w pierwszej połowie XIX w. malował widoki Cieszyna.

ŁUKA WOJCIECH

Student III roku wychowania plastycznego w Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie.

MEISSNER DANIEL

Autor dzieła *Sciographica cosmica*, która doczekała się szeregu wydań. Stamtąd pochodzi pierwszy znany widok Cieszyna.

PHILLIBROWN T.

W Muzeum Miejskim w Cieszynie przechowywana jest odbitka stalorytowa przedstawiająca jego autorstwa widok miasta z końca minionego wieku. Nic bliższego o tym plastyku nie wiadomo.

PRZYKORSKI K.

Autor drzeworytu przedstawiającego widok góry Zamkowej pod koniec XIX wieku. Bliższych danych o autorze brak.

SCHICHA W.

Nauczyciel rysunków z drugiej połowy XIX wieku mieszkający w Cieszynie, plastyk i architekt.

SMYKOWSKA JADWIGA (1945)

Od dzieciństwa związana z Cieszynem, córka miejscowego lekarza. W r. 1971 ukończyła Wydział Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W latach 1972–1974 pracowała jako asystent na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, poczem podjęła działalność dydaktyczną w Instytucie Wychowania Plastycznego Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Jest starszym asystentem w tej uczelni.

Uprawia rzeźbę, malarstwo i grafikę, uzyskując we wszystkich tych dziedzinach uznanie widzów, jurorów i krytyków.

Wystawy indywidualne miała w Cieszynie, Ustroniu, Bielsku-Białej i w Jastrzębiu, jak również za granicą – w Bad Segeber, Hamburgu, Mannheim i w Haidelbergu (RFN) oraz w Adelaide (Australia). Poza tym uczestniczyła w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych, m. in. w Bielsku-Białej, Żywcu, Katowicach, Łodzi, Krakowie, Warszawie, Lublinie, Przemyśle, Poznaniu i w Szczecinie, jak również w różnych miastach Czechosłowacji, Bułgarii, Związku Radzieckiego, Finlandii, Republiki Federalnej Niemiec, Anglii, Szwajcarii, Włoch i Australii.

Uzyskała wiele wyróżnień i nagród: III nagrodę Zarządu Okręgu ZPAP w Katowicach za grafikę w konkursie „Człowiek i maszyna” (1971), wyróżnienie ZPAP w Łodzi za obraz w ogólnopolskiej wystawie malarstwa sztalugowego (1972), I nagrodę za płaskorzeźbę, I nagrodę za grafikę i III nagrodę w konkursie organizowanym przez ZPAP w Katowicach (1972), I nagrodę za płaskorzeźbę i III nagrodę za grafikę w konkursie „Wielcy nauki polskiej” organizowanym przez ZPAP w Katowicach (1973), I nagrodę Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz wyróżnienie za grafikę w konkursie z okazji 35-lecia PRL (1975), nagrodę za grafikę w międzynarodowym konkursie „Autunno Lobbardo” w Mediolanie (1975), II nagrodę za grafikę i wyróżnienie za płaskorzeźbę w konkursie „Człowiek i środowisko” organizowanym przez ZPAP w Katowicach (1976), III nagrodę za grafikę w konkursie ZPAP w Katowicach „Najlepsza grafika, najlepszy warsztat” (1976), nagrodę za grafikę i płaskorzeźbę w konkursie ZPAP w Katowicach „Dziedzictwo człowieka i jego związki ze współczesną kulturą” (1977), wyróżnienie w Międzynarodowym Biennale Drzeworytu w Banskiej Bystrzycy (1978), I nagrodę Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Bielsku-Białej za malarstwo w konkursie „O wielką nagrodę Ondraszka” (1978), I nagrodę Oddziału ZPAP w Bielsku-Białej za grafikę (1979), I nagrodę na Międzynarodowym Triennale Drzeworytu we Fribourgu (1979).

Prace artystki znajdują się m. in. w zbiorach Muzeum Okręgowego w Bielsku-Białej, Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Muzeum Wawelskiego w Krakowie, Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie, Muzeum Ziemi Mazurskiej w Olsztynie, Muzeum Marynistycznego w Szczecinie, Muzeum Armii Radzieckiej w Moskwie oraz Muzeum we Fribourgu (Szwajcaria).

STELLER PAWEŁ (1895–1974)

Jeden z najwybitniejszych śląskich plastyków, syn ustronńskiego hutnika. Urodził się w Hermanicach. Studiował we Lwowie i w Pradze, jak również w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Szczególny wpływ wywarła na jego twór-

czość sztuka i koncepcje artystyczne Władysława Skoczylasa, które zaznaczyły się zwłaszcza w grafice. Wkrótce stworzył jednak Steller swój indywidualny styl, w którym koegzystują nowsze prądy artystyczne oraz tradycja samorodnej twórczości ludowej.

W dwudziestolecie międzywojennym dał się poznać jako uzdolniony i ofiarny pedagog. Wykładał m. in. w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach. Ma wybitne zasługi dla tworzenia i rozwoju polskiego szkolnictwa ogólnokształcącego, artystycznego, jak również dla amatorskiego ruchu plastycznego na Górnym Śląsku.

Okres ten był jednocześnie znaczącym w rozwoju talentu artystycznego Stellera. Wykonał w tym czasie 78 drzeworytów, kilka litografii, kilkanaście prac w technikach metalowych, ok. 450 akwarel, ok. 700 prac z zakresu grafiki użytkowej, 8 witraży, opublikował 3 albumy drzeworytów (*Górny Śląsk, Śląsk Cieszyński, Typy polskie*).

Wystawiał w tym czasie w licznych miastach śląskich, jak również w Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Bydgoszczy, Toruniu, w Warszawie, a także za granicą – w Paryżu, Padwie, Rzymie, Zurychu, Hamburgu, Berlinie, Londynie, Budapeszcie, Sofii, Belgradzie, Bukareszcie, Atenach, Filadelfii i w Ottawie.

Mimo trudnych warunków, kontynuował działalność artystyczną również w okresie okupacji. Powstało wówczas m. in. 200 ołówkowych rysunków i ok. 400 akwarel.

Wyłącznie pracy twórczej mógł się artysta poświęcić dopiero w latach władzy ludowej. Jej rezultatem było dalszych 500 akwarel, ponad 1000 rysunków ołówkiem, 115 rysunków piórkiem, ponad 100 prac z zakresu grafiki użytkowej, ponad 200 drzeworytów, jak również kilka poświęconych miastom śląskiego regionu tek, w tym obejmująca 16 prac teka cieszyńska, która ukazała się w okresie obchodów 1150-lecia miasta.

Paweł Steller był mistrzem drzeworytu. Przedstawiał pejzaż miejski i przemysłowy, przede wszystkim jednak – stanowiące przedmiot jego szczególnego umiłowania Beskidy. Zasłużonym uznaniem cieszyły się także jego *Typy śląskie*, które otrzymały Złoty Medal na Międzynarodowej Wystawie Sztuki w Paryżu.

Liczne prace Stellera znajdują się w muzeach krajowych i zagranicznych, w tym w Muzeum Okręgowym w Bielsku-Białej, w Muzeum Miejskim w Cieszynie, Muzeum Beskidzким w Wiśle, Muzeum Narodowym i Muzeum Archeologicznym w Warszawie. Przechowuje się je również w Ministerstwie Kultury i Sztuki oraz w szeregu bibliotekach, m. in. Ossolineum we Wrocławiu i w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Bielsku-Białej.

Działalność artystyczna przyniosła Stellerowi wiele nagród i wyróżnień, jak również odznaczeń, w tym Krzyż Komandorski i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi.

JAN WAŁACH (1884–1979)

Pochodził z góralskiej rodziny w Istebnej, wcześniej zatem poznał z autopsji dolę i niedolę mieszkańców beskidzkiej wsi. Po ukończeniu szkoły powszechnej kontynuował naukę w polskim gimnazjum w Cieszynie. Wrodzony talent artystyczny rozwijał w latach 1901–1903 w zakopiańskiej Szkole Przemysłu Artystycznego, gdzie uczył się tajników rzeźby w drewnie u prof. Nalborczyka. Bezpośrednio po jej ukończeniu wstąpił do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Wśród nauczycieli malarstwa i rysunku, u których uczył się sekretów sztuki, byli m. in. Julian Fałat, Józef Mehoffer, Ferdynand Ruszczyc i Jan Stanisławski.

Już na krakowskiej uczelni zablysnął talentem i pracowitością, którym zawdzięczał wiele nagród, wyróżnień i pochwale, jak również stypendium rodziny Siemianowskich, dzięki któremu mógł wyjechać w r. 1909 na dalsze studia do Francji. Odbýwał je najpierw w Szkole Sztuk Pięknych Juliéna, a następnie w Akademii Sztuk Pięknych de Beaux Arts. Droga powrotna do rodzinnego domu, którą przedsięwziął w r. 1911, miała charakter podróży artystycznej – młody wówczas Wałach zwiedził galerie Rzymu i Neapolu, Norymbergi i Pragi.

W r. 1912 ożenił się z Teresą Liboską, a w rok później wcielony został do austriackiego wojska. W obcym mundurze zastała go wojna, którą spędził jako pułkowy medalier i malarz.

Po zdemobilizowaniu osiadł, tym razem już na stałe, w Istebnej, gdzie w specjalnie zbudowanej nieopodal domu pracowni oddał się bez reszty twórczości artystycznej. Uprawiał zarówno malarstwo sztalugowe i dekoracyjne, jak rzeźbę i grafikę. Największe sukcesy odniósł w drzeworycie, którego okazał się jednym z najwybitniejszych mistrzów.

Oprócz wysokich walorów artystycznych prace jego mają ogromną wartość jako dokument epoki — beskidzkiego pejzażu, ludzi, ludowej architektury, górskich zwyczajów i obyczajów, pracy i zabawy. Imponują ogromną rozległością tematyki, bogatą skalą nastroju, anatomiczną wręcz wiernością szczegółowi, pogłębioną znajomością życia beskidzkiej góralszczyzny.

Jan Wałach nie był związany na trwałe z żadnym kierunkiem artystycznym, z żadną grupą twórczą. Przez wiele lat żył w całkowitej niemal izolacji od świata, nie wykraczając poza najbliższe sobie okolice. Indywidualne wystawy miał m. in. w Cieszynie, Bielsku-Białej, Katowicach, Zakopanem i w Warszawie, wystawiał też w Paryżu, Rzymie, Amsterdamie i w Chicago.

Jego prace były i są wysoko oceniane, dowodem czego m. in. Srebrny Medal Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Brązowy Medal na Wystawie Malarstwa w Paryżu, nagroda Ministerstwa Kultury i Sztuki, „Sztaluga Juliana Fałata” Beskidzkiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w Bielsku-Białej.

Monografię artysty (*Jan Wałach z Istebnej na Śląsku Cieszyńskim*, Warszawa-Kraków 1935) opublikował Jerzy Warchałowski, natomiast poświęcony mu film (*Artysta spod Złotego Gronia*, Katowice 1976) Norbert Boronowski. W r. 1979 Beskidzkie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne wydało tę jego prac, na którą składa się 30 grafik.

WERNER FRYDERYK BERNARD (1690–1778)

Rysownik rodem z Topla k. Kamieńca. W latach 1715–1718 przebywał w Ołomuńcu, zarabiając na życie jako de-

korator, następnie, ożeniwszy się z Eleonorą Kichpitter, osiadł w Bardo.

Był współpracownikiem firmy wydawniczej Wolfa i Engelbrechta w Augsburgu, na zamówienie której wykonywał rysunki piórkiem przedstawiające widoki miast lub pojedynczych obiektów architektonicznych. W tym celu objechał szereg krajów europejskich, w tym Polskę i Czechy. *Topographia Silesiae* (1744–1758) przyniosła ok. półtora tysiąca jego rysunków miast śląskich, w tym Cieszyna, Skoczowa, Jabłonkowa i Frysztatu.

ŻYŁA JAN (1909)

Pochodzi z Frysztatu (obecnie CSRS), gdzie ukończył szkołę ludową i wydziałową, a następnie wstąpił do Seminarium Nauczycielskiego w Bobrku (obecnie dzielnica Cieszyna). W tym okresie wykonał 4 rysunki tuszem przedstawiające schroniska beskidzkie oraz herby miast ziemi cieszyńskiej, które eksponowane były na wystawie kół krajoznawczych.

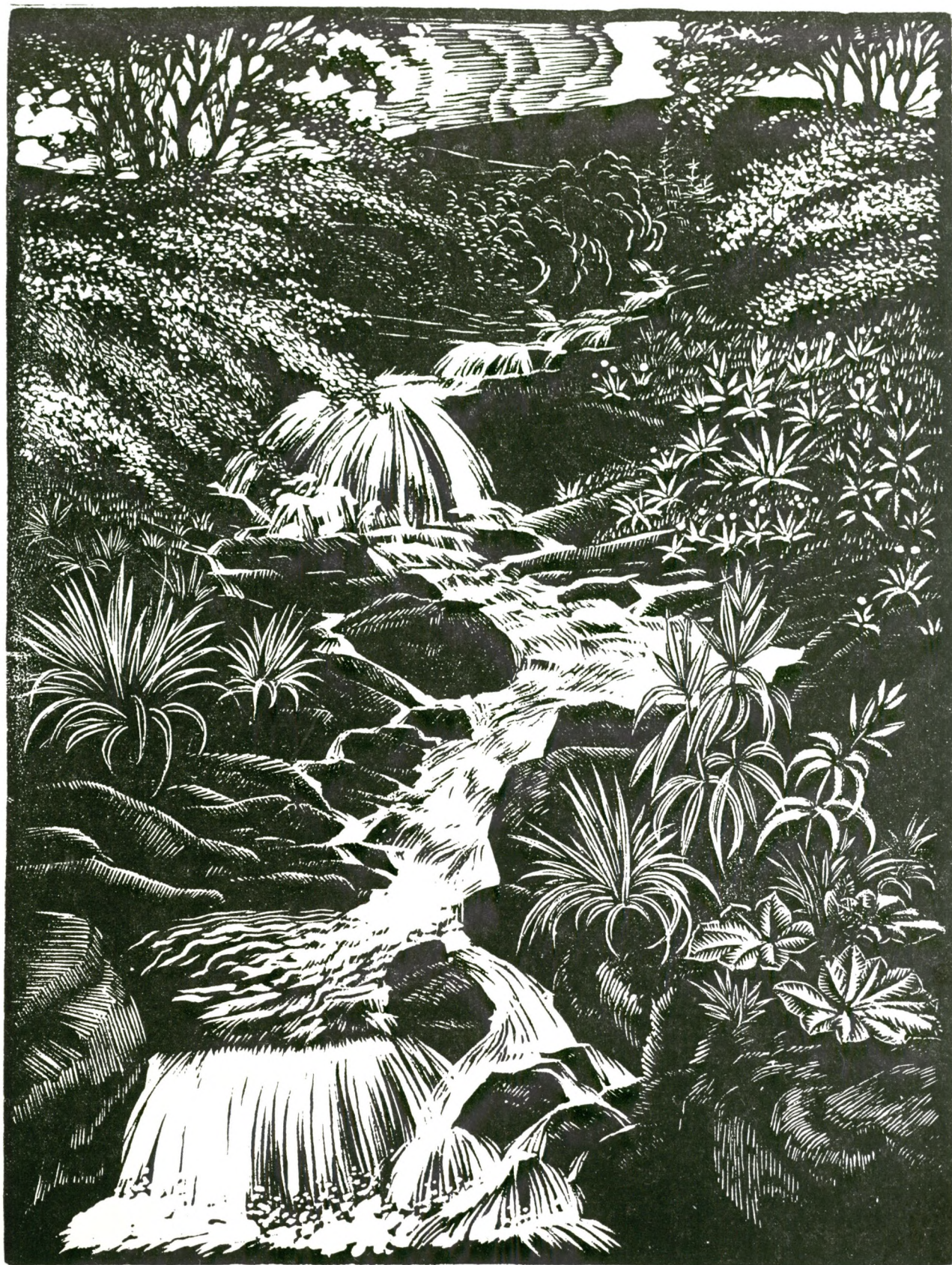
W r. 1929 rozpoczął pracę nauczycielską — najpierw w Knurowie, a następnie we Frysztacie. W czasie okupacji zatrudniony był jako robotnik w jednej z karwińskich kopalń. Po wyzwoleniu uczył w Cieszynie, do czerwca 1946 r. był też redaktorem graficznym „Jutrzenki”. W latach 1946–1948 studiował w Instytucie Rysunków i Robót Ręcznych w Bielsku.

Warunki do czynnego uprawiania plastyki znalazł dopiero po przejściu na emeryturę. W latach 1973–1976 wykonał cykl obrazów *Cieszyn wczoraj i dziś*, które przedstawione zostały na zbiorowej wystawie prac plastycznych nauczycieli urządzonej przez Radę Zakładową Związku Nauczycielstwa Polskiego w Cieszynie. Od r. 1976 kontynuuje ten cykl wykonując prace techniką rysunku piórkiem. W r. 1979 miał w Cieszynie indywidualną wystawę prac, a w r. 1980 uczestniczył w wystawie zbiorowej urządzonej w Bibliotece Śląskiej w Katowicach.

Jest członkiem Sekcji Plastycznej Macierzy Ziemi Cieszyńskiej i Sekcji Plastycznej Rady Zakładowej Związku Nauczycielstwa Polskiego w Cieszynie.

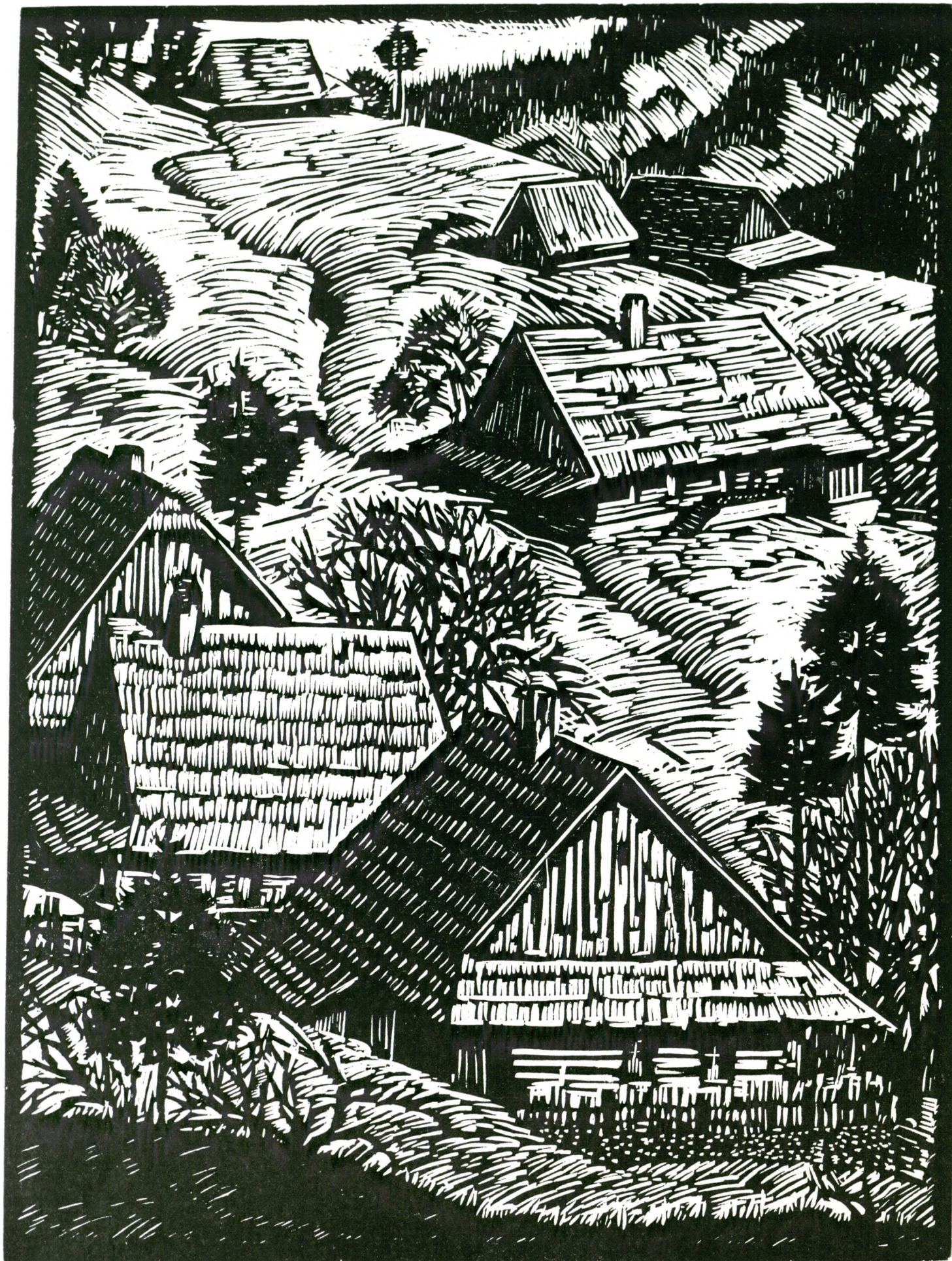
Paweł STELLER, Wodospad u źródeł Wisły, 1933, drzeworyt

Edward BISZORSKI, *Wisła w Skoczowie*, 1963, drzeworyt

Adolf DROBIK, Chłopskie zagrody w Beskidach, pocz. XX w., drzeworyt

Paweł STELLER, *Gaździnka z Cieszyńskiego*, 1926, drzeworyt

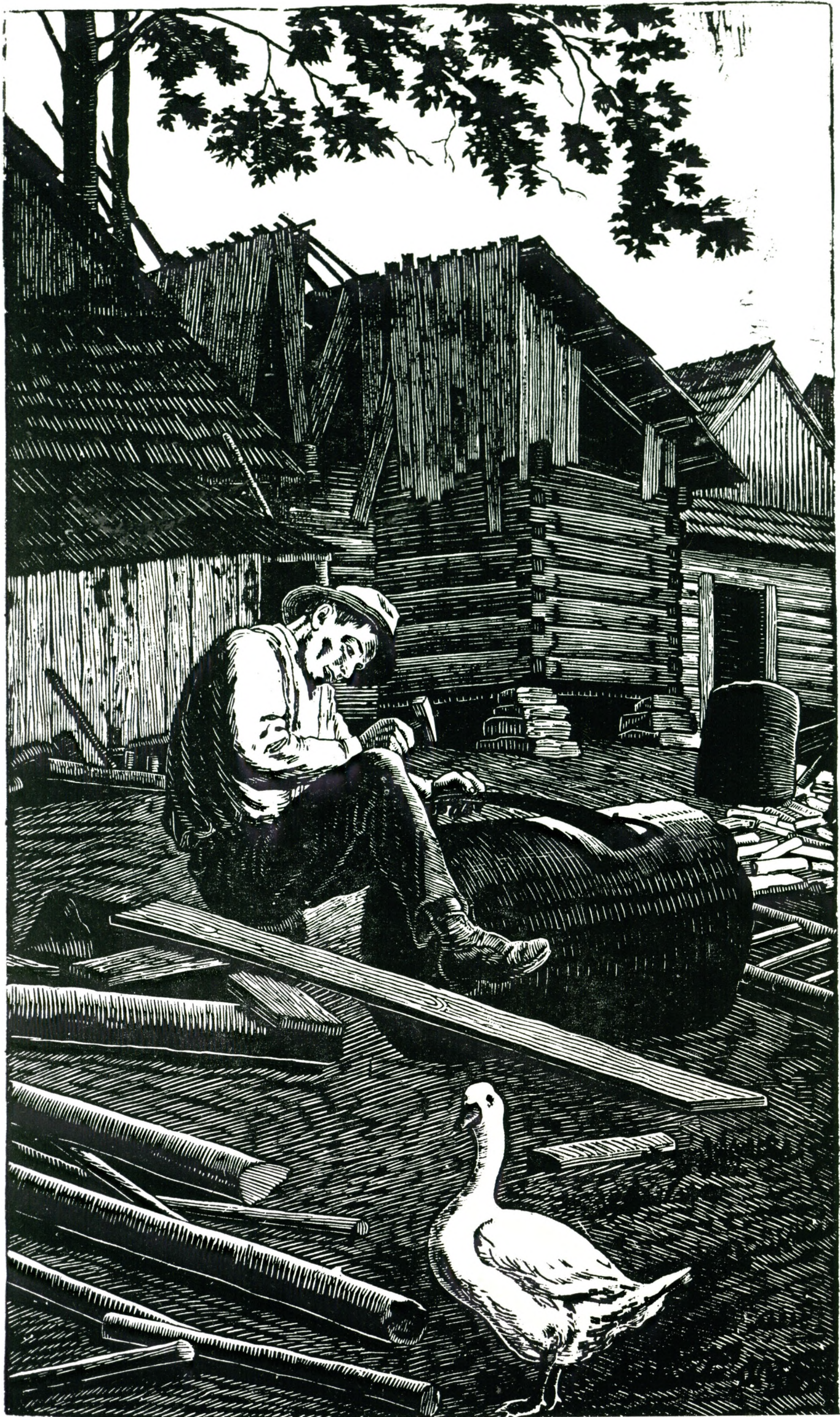
Paweł STELLER, *Kobieta z chrustem*, 1938, drzeworyt (245 × 343)

Jadwiga SMYKOWSKA, ... a życie toczy się dalej, 1980, drzeworyt sztorcowy (250 × 290)

Jan WAŁACH, Klepanie kosy, drzeworyt (217 × 370)

Jan WAŁACH, *Matka z dzieckiem*, ok. 1950, drzeworyt

Jan WAŁACH, *Baba z kozą*, ok. 1950, drzeworyt

Jan WŁACH, *Przy wodopoju*, 1934, drzeworyt (285 × 225)

Jan GLUZA, *Ratusz (w Cieszynie)*, 1979, linoryt

Jan WAŁACH, Kopanie skib, drzeworyt (355 × 265)

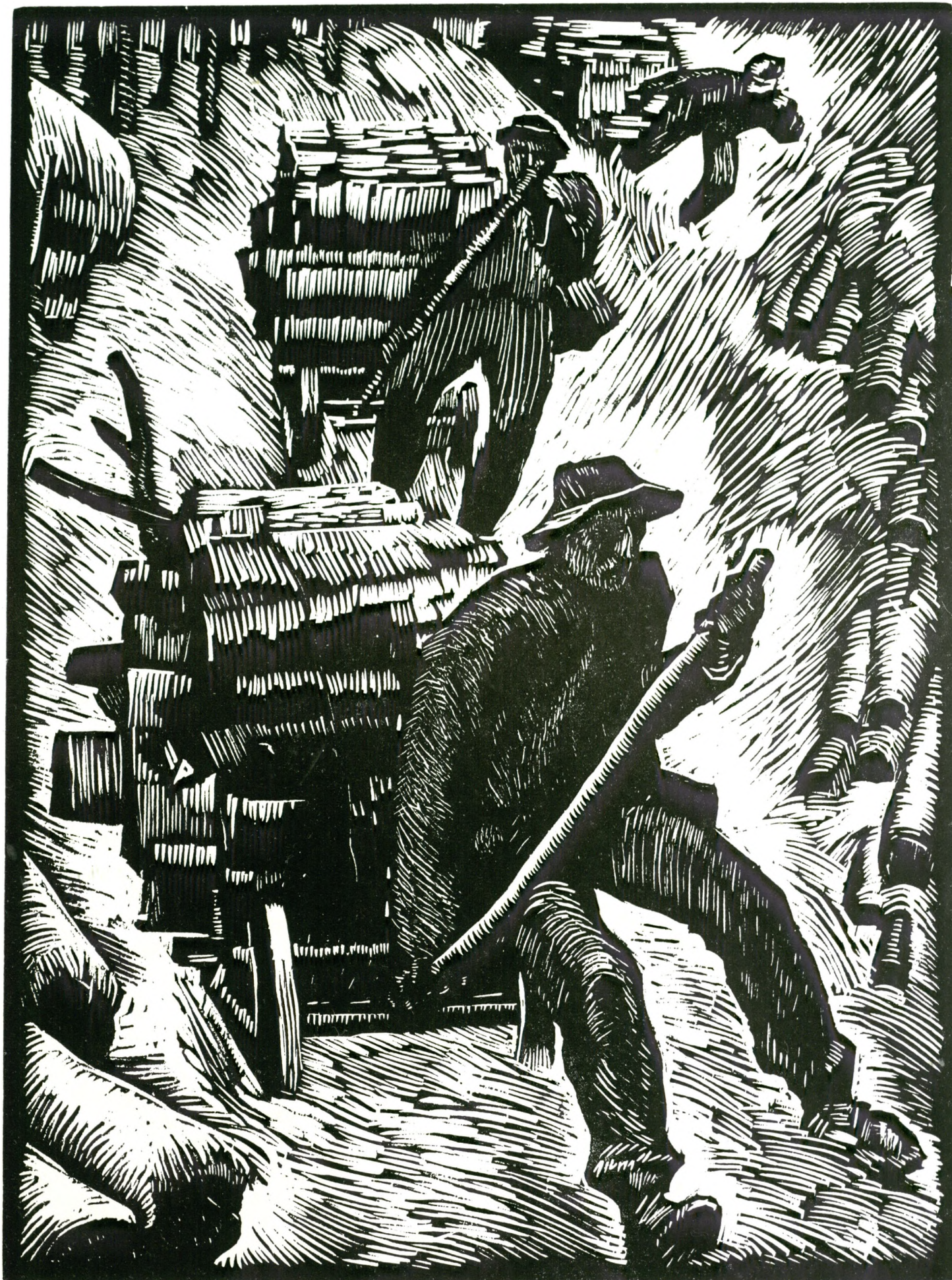
Jan WAŁACH, *Orka krowami*, 1934, drzeworyt

Paweł STELLER, *Wisła-Dziehcinka*, 1934, drzeworyt

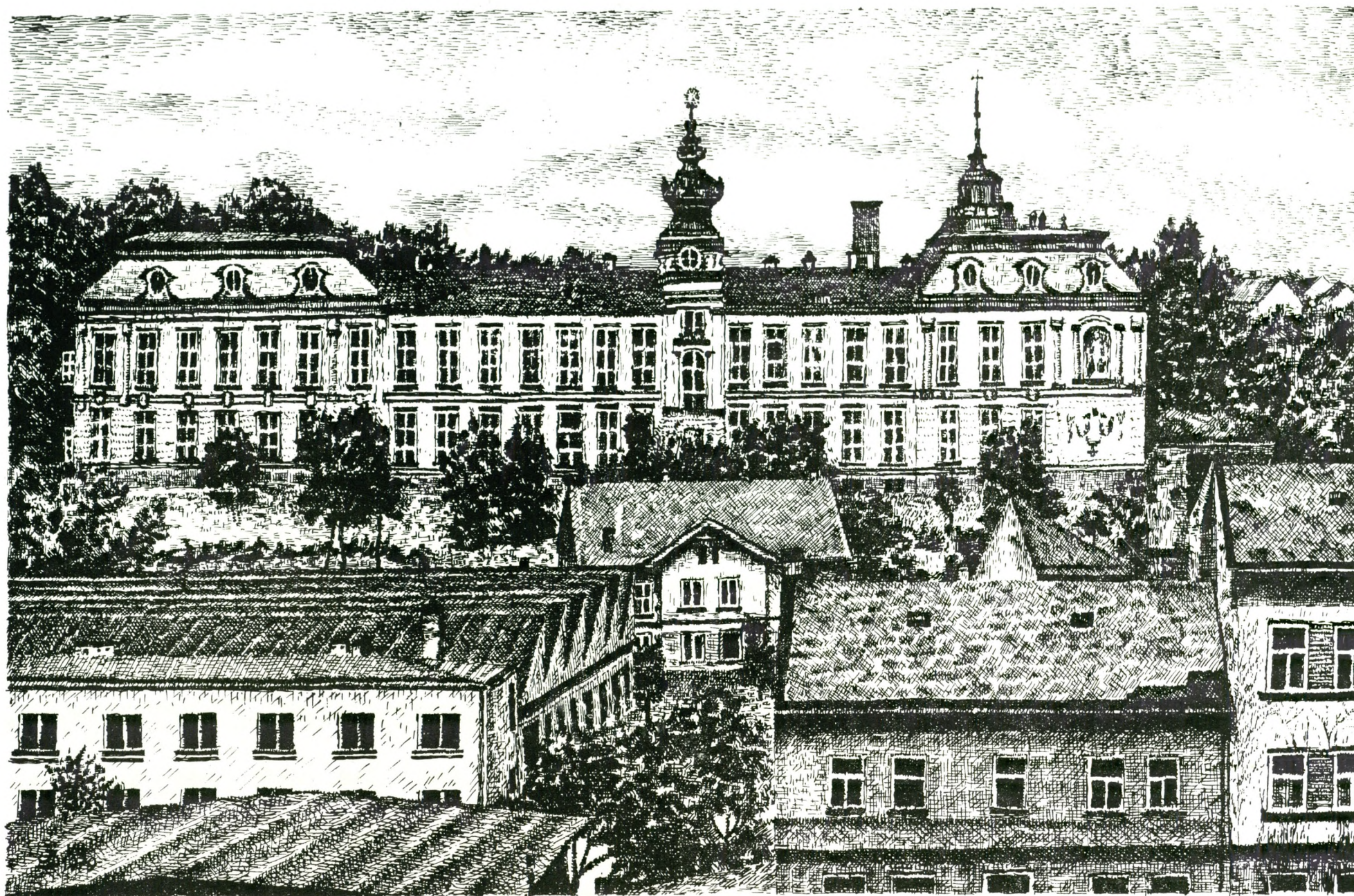
Adolf DROBIK, *Zwózka drewna*, pocz. XX w., drzeworyt

Jan BRODA, Widok z Beskidów, 1976, rysunek tuszem (460 × 325)

Jan ŻYŁA, Hale „Celmy” i kościół ss. Elżbietanek (Cieszyn), 1979, rysunek tuszem

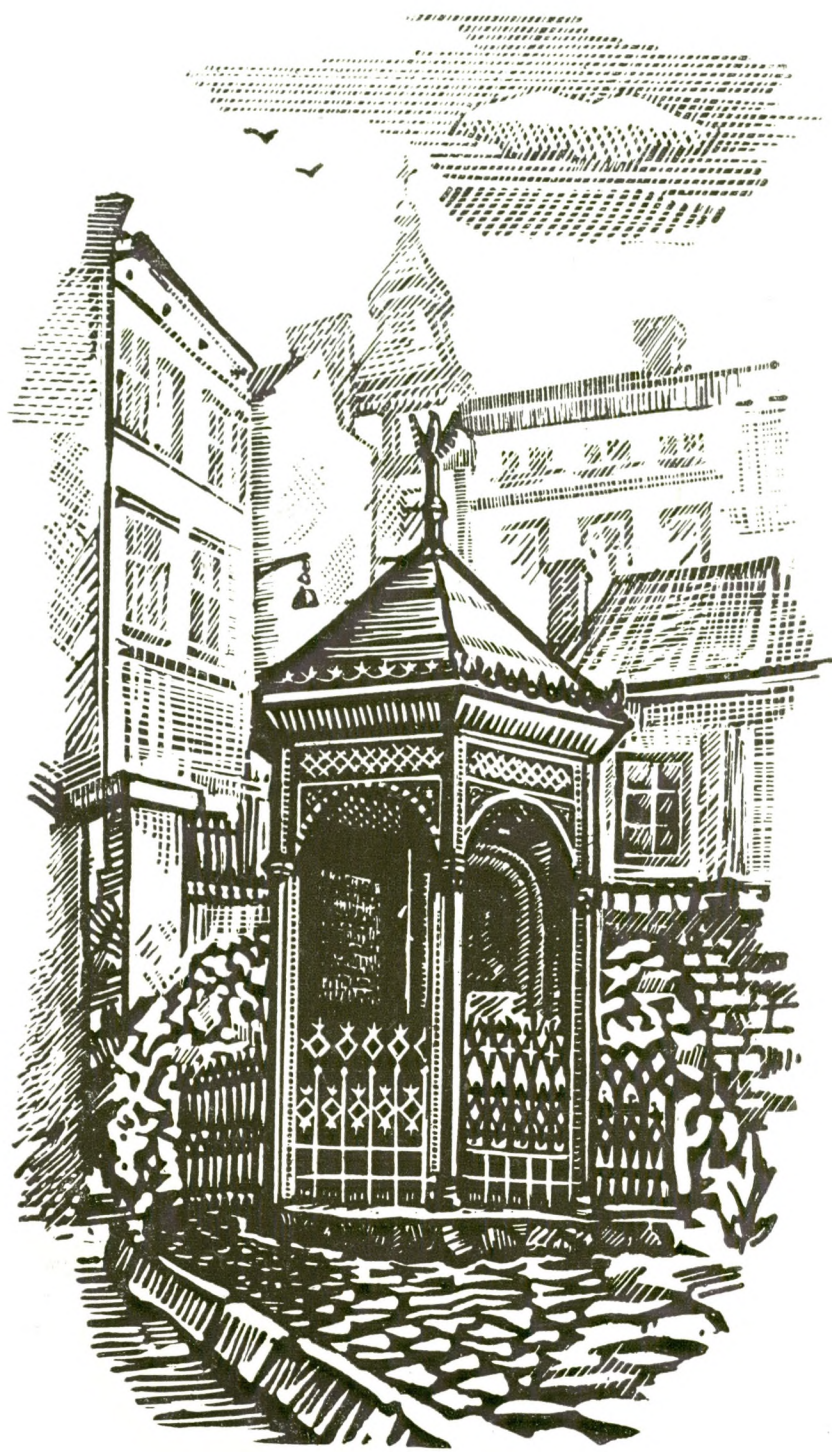
Ernest KORNAS, *Stary zamek (Skoczów)*, 1938, linoryt

Henryk KONHEISNER, Zamek w Skoczowie, 1938, staloryt

Bronisław KOHUT, *Studnia Trzech Braci w Cieszynie*, 1976, linoryt

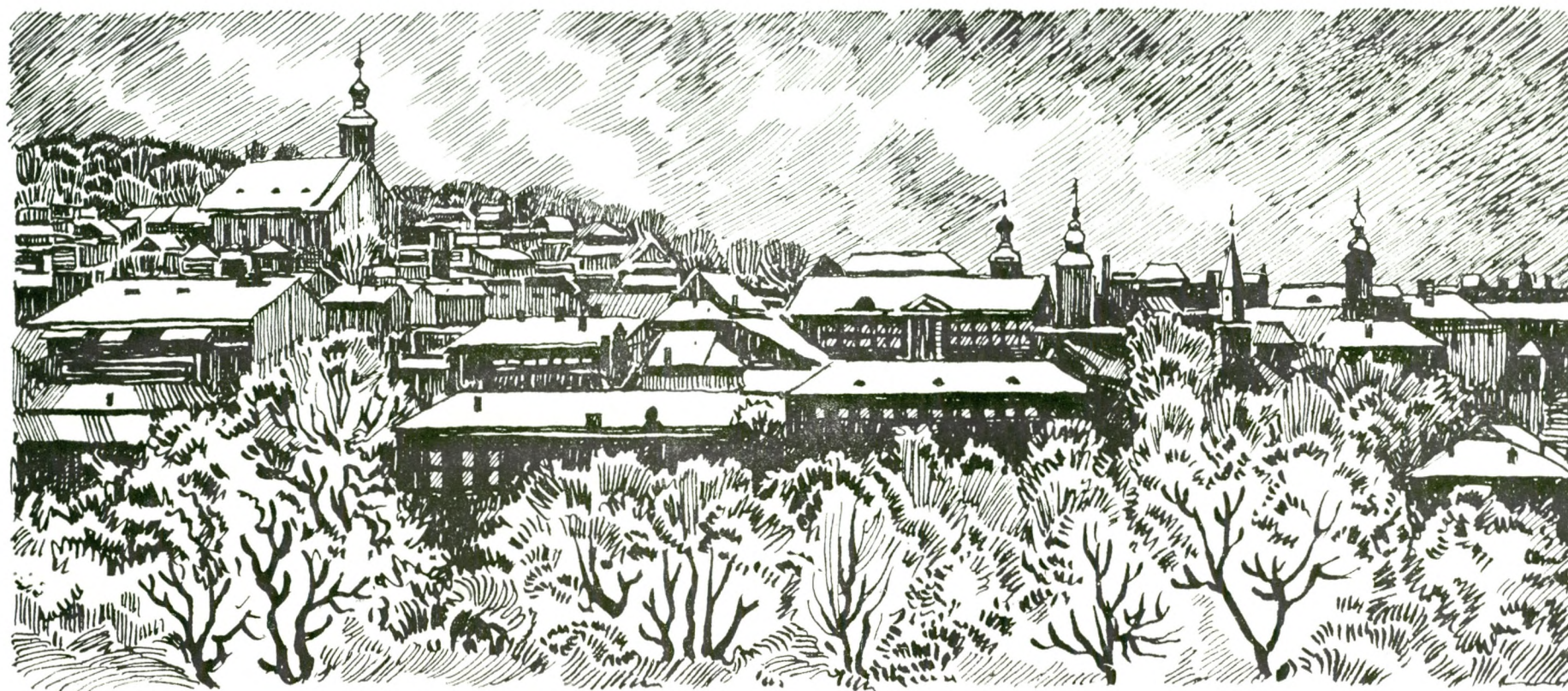
Lucyna DECKERT-FIRLA, Cieszyńska „Wenecja”, 1972, linoryt

Edward BISZORSKI, *Przykopa (w Cieszynie)*, 1950, drzeworyt

Bogusław HECZKO, *Fragment śródmieścia (Cieszyna)*, 1980, rysunek tuszem

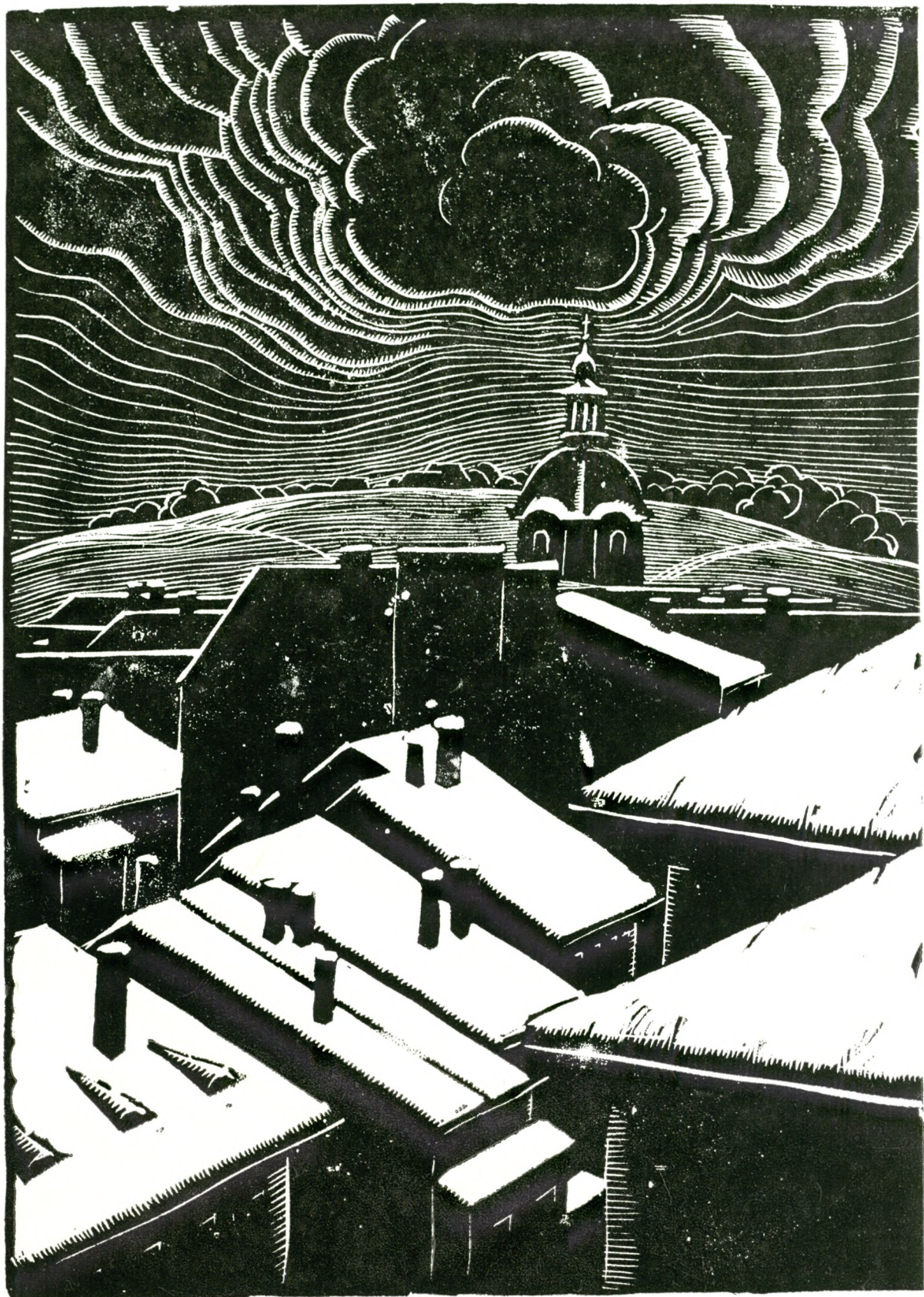
Bronisław KOHUT, *Ulica Przykopa* (w Cieszynie), 1980, linoryt (333 × 246)

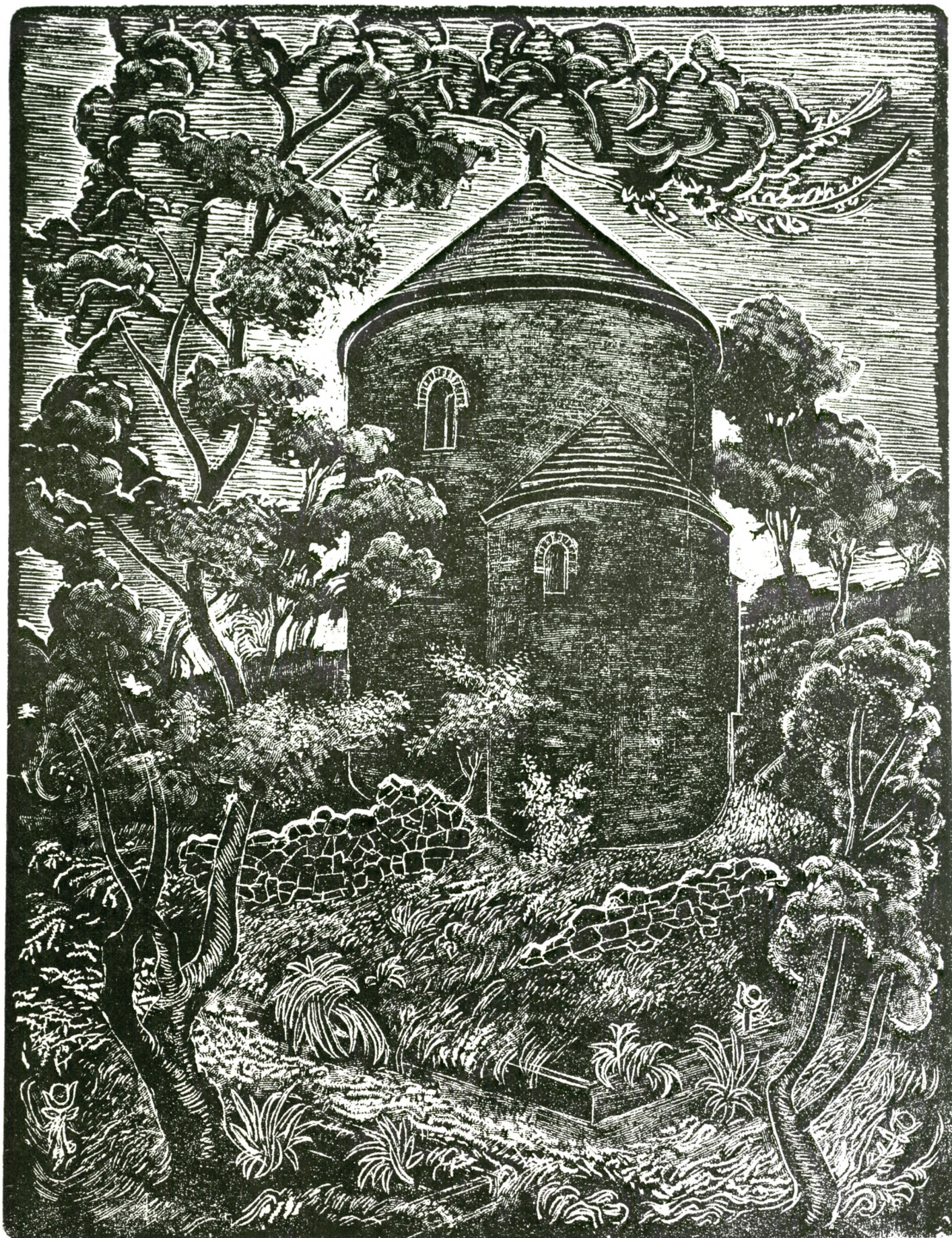
Bronisław KOHUT, Stary młyn (w Cieszynie), 1980, linoryt

Paweł STELLER, *Cieszyn w nocy*, 1932, drzeworyt

Paweł STELLER, *Kaplica Zamkowa (w Cieszynie)*, 1971, drzeworyt

Bronisław KOHUT, Widok ze Złotego Gronia, 1975 linoryt (380 × 203)

Bronisław KOHUT, *Chaty w Koniakowie*, 1980, linoryt, (340 × 180)

Stefania DYBOSKA, *Chata w Gumnach*, pocz. XX w., akwafora

D. MEISSNER, *Cieszyn*, 1637(?), miedzioryt

Stefania DYBOSKA, *Kościółek w Zamarskach*, pocz. XX w., akwaforta

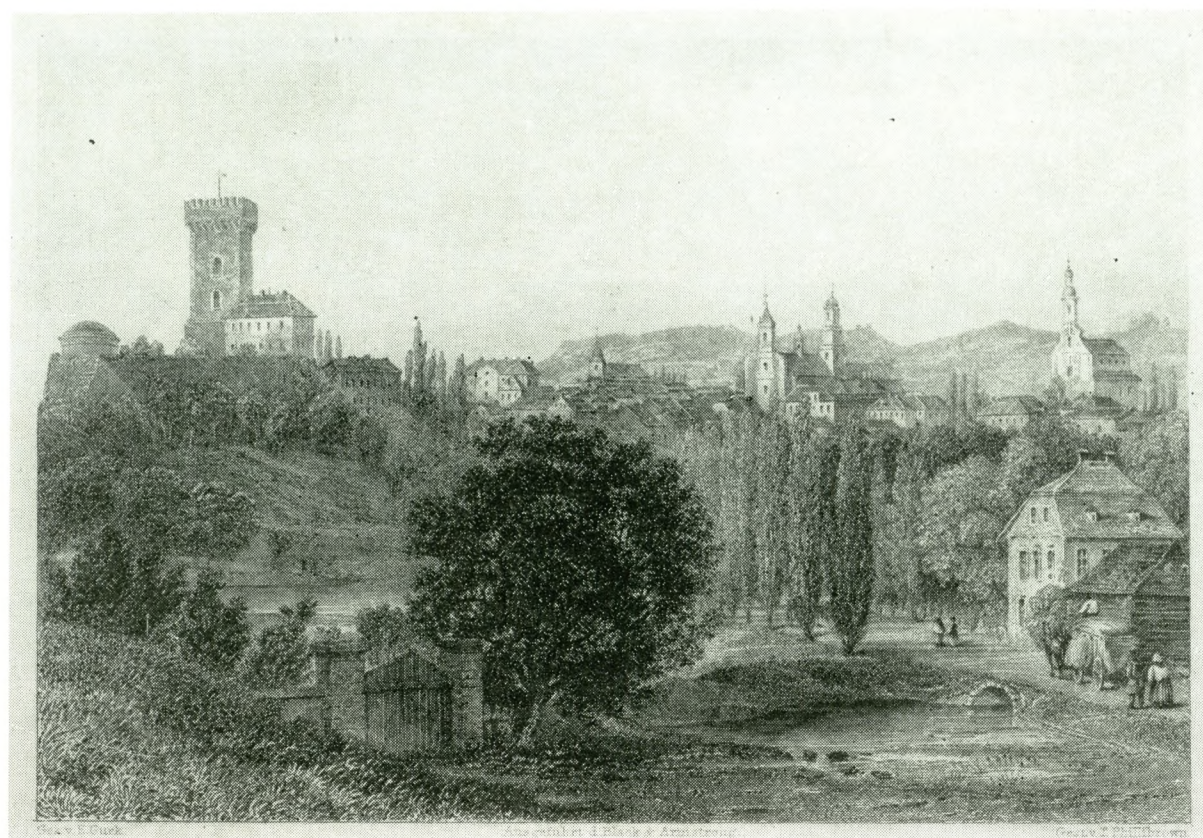
W. SCHICHA, Rynek w Cieszynie (wg. Ignacego Chamberza), 1885, rysunek tuszem (650 × 360)

K. PRZYKORSKI, Zamek (w Cieszynie), koniec XIX w., drzeworyt

T. PHILLIBROWN, Cieszyn, koniec XIX w., staloryt

F. A. KAPOLKE, Cieszyn, ok. 1860, litografia

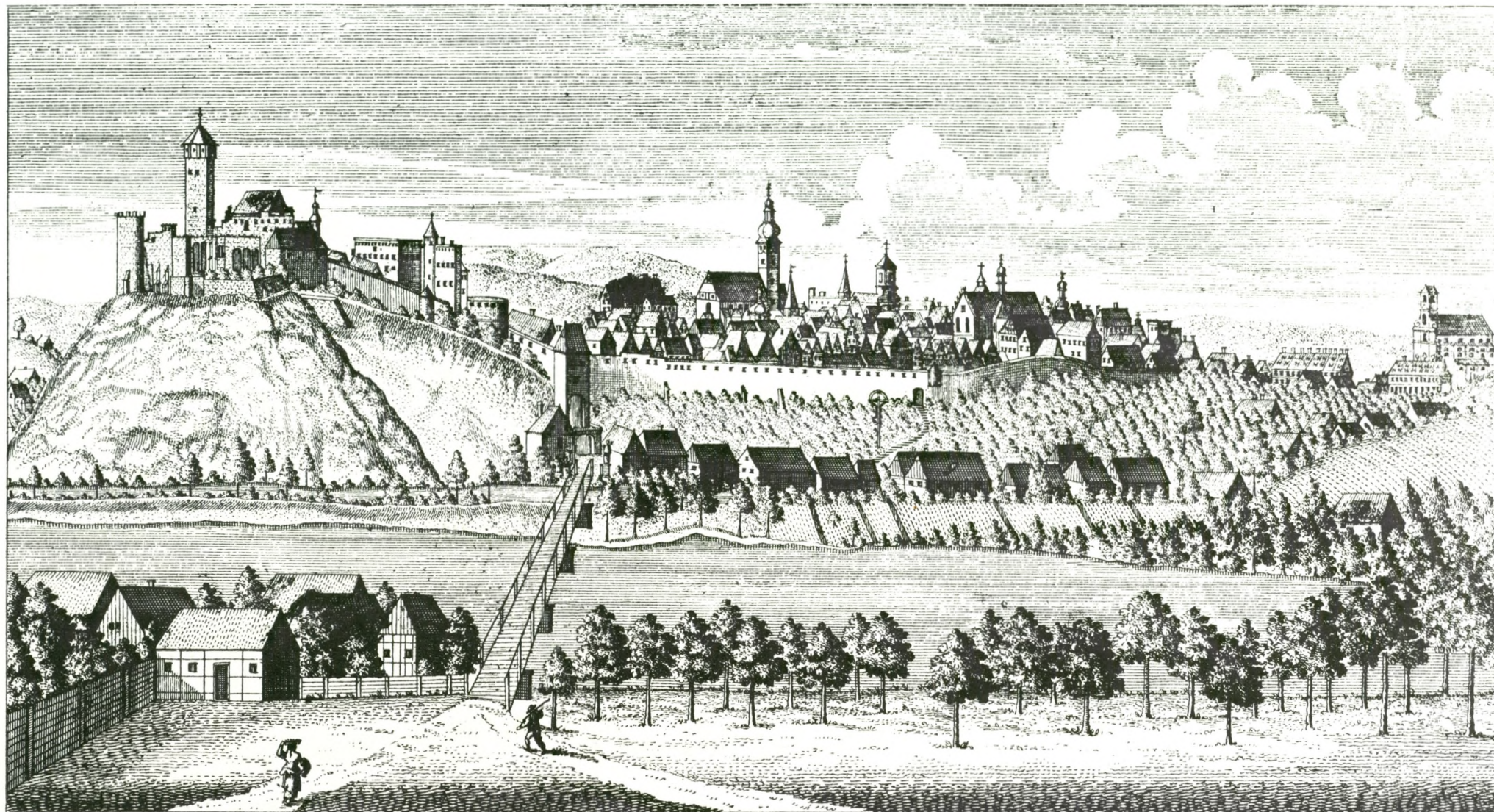
Adolf Friedrich KUNIKE, Cieszyn, I poł. XIX w., litografia (330 × 245)

Ludwik KMETTY, *Widok Cieszyna*, ok. 1820., litografia

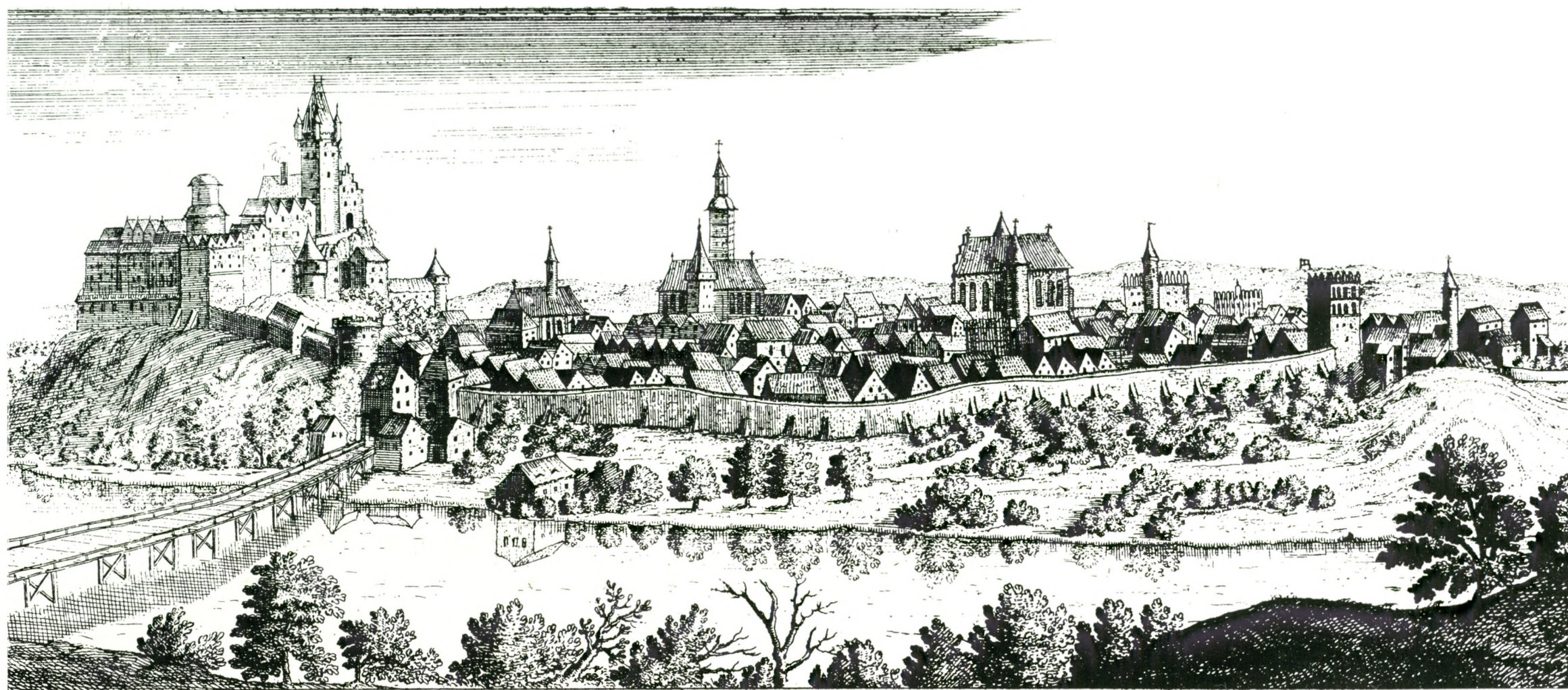
Fryderyk Bernard WERNER, *Cieszyn*, 1735, rysunek piórkim

Ignacy CHAMBREZ de RYVOS, *Widok Cieszyna*, ok. 1800, litografia

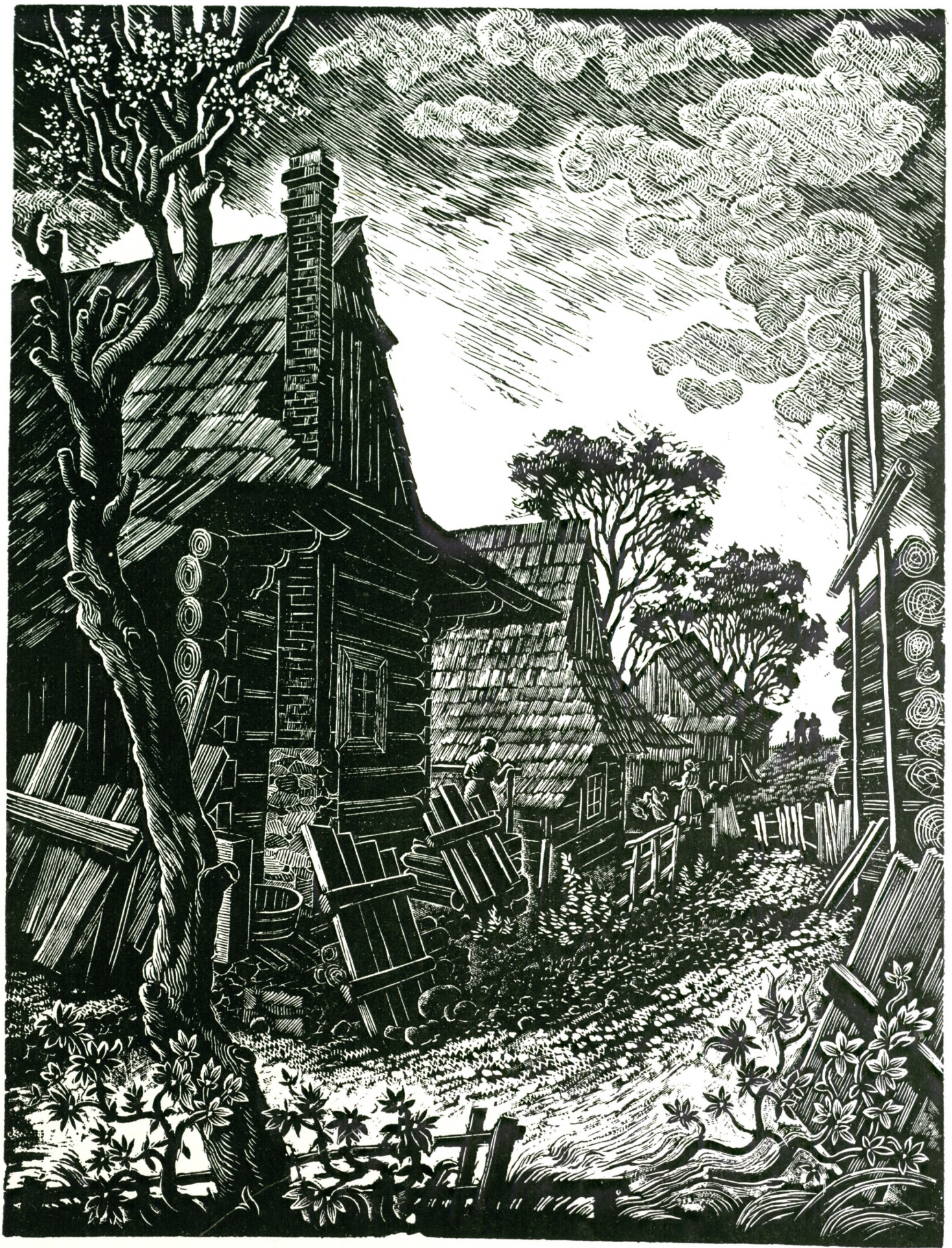
Vaclav HOLLAR, wyd. Mateusz Merian, *Cieszyn*, 1650, miedzioryt

Jan WAŁACH, *Dawne czasy*, drzeworyt

Paweł STELLER, Chaty w *ISTEBNEJ*, 1958, drzeworyt

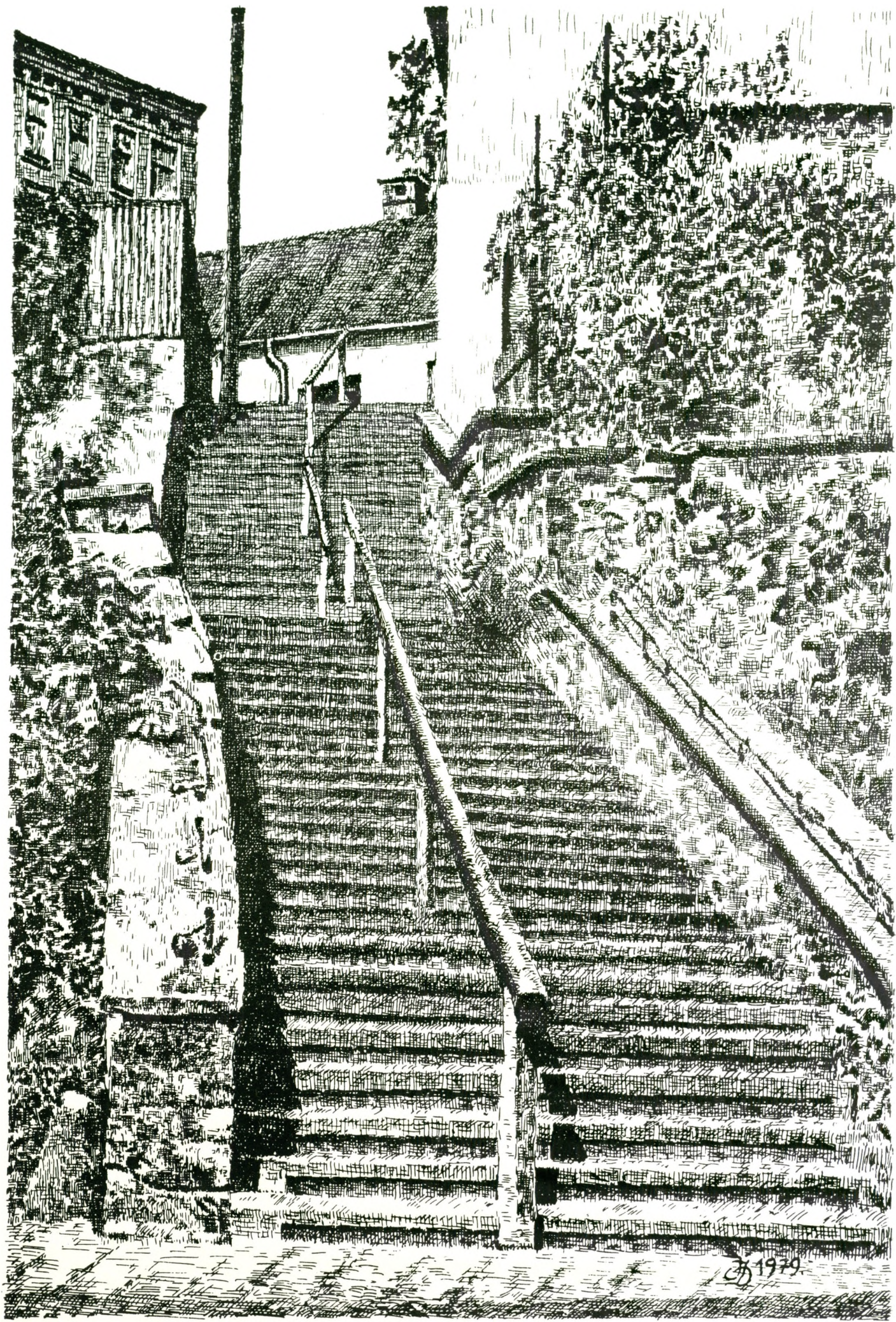
Bronisław KOHUT, *Chaty w Koniakowie*, 1980, linoryt (340 × 180)

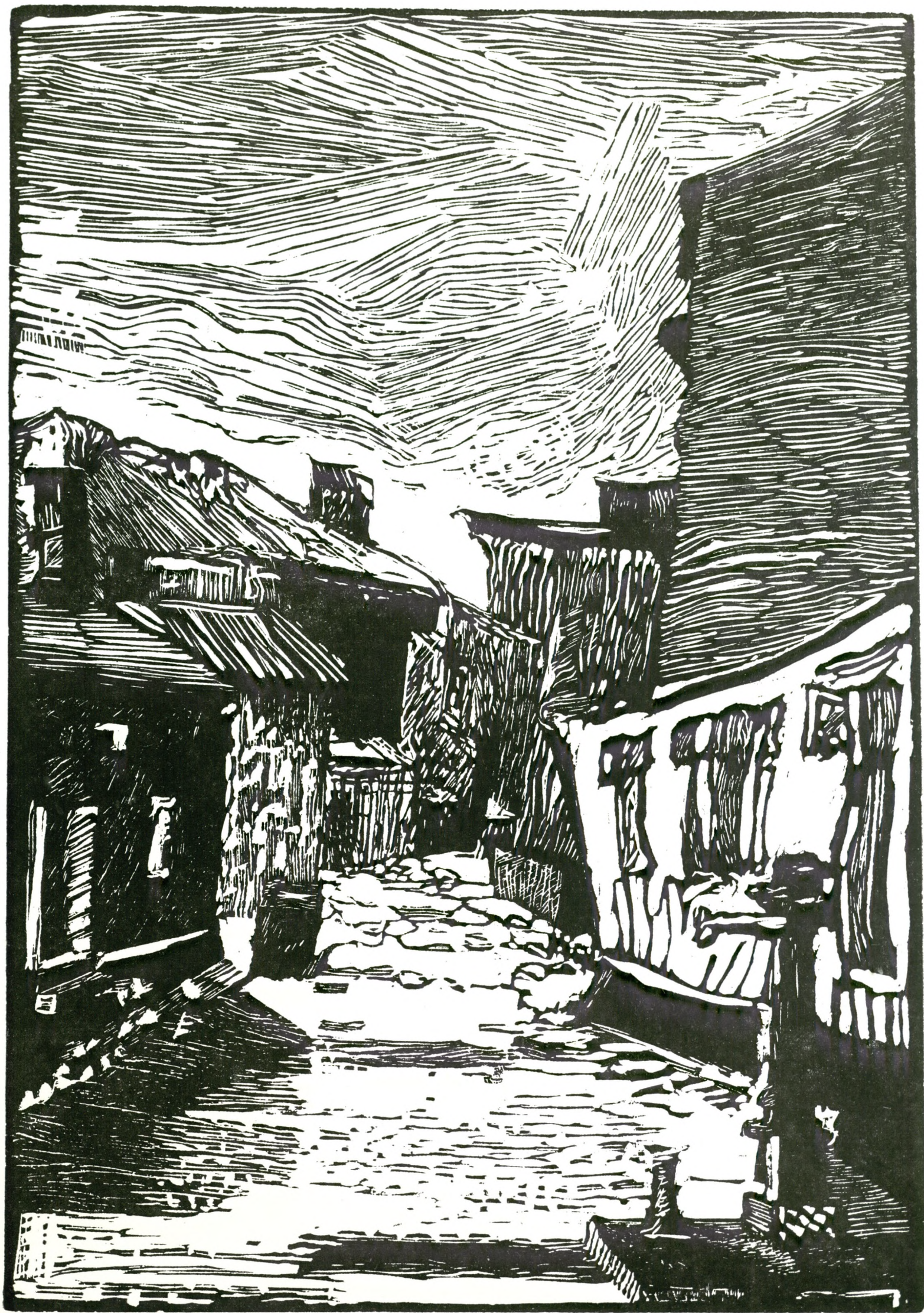
Paweł STELLER, *Wisła-Dziehcinka*, 1934, drzeworyt

Jan ŻYŁA, Ulica Schodowa (Cieszyn), 1979, rysunek tuszem

Lucyna DECKERT-FIRLA, *Ulica Bobrecka (Cieszyn)*, 1972, linoryt (240 × 335)

Fryderyk Bernard WERNER, *Kościół ewangelicki (Cieszyn)*, 1734

Wojciech ŁUKA, Widok na Zamek (Cieszyn), 1980, akwaforta

Bronisław KOHUT, *Kamieniczki w Rynku (Cieszyn)*, 1977, linoryt

